

Adroddiad Ariannol 2011/12

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd

Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP
+ 44 (0) 29 2039 7951

Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru

Blaenafon, Torfaen NP4 9XP
+ 44 (0) 1495 790 311

Amgueddfa Lechi Cymru

Gilfach Ddu, Llanberis, Gwynedd LL55 4TY
+ 44 (0) 1286 870 630

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau

Ffordd Ystumllwynarth, Ardal Forwrol, Abertawe SA1 3RD
+ 44 (0) 1792 638950

Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru

Sain Ffagan, Caerdydd CF5 6XB
+ 44 (0) 29 2057 3500

Amgueddfa Llang Rufeinig Cymru

Stryd Fawr, Caerllion NP18 1AE
+ 44 (0) 1633 423 134

Amgueddfa Wlân Cymru

Dre-fach Felindre, Llandysul, Sir Gaerfyrddin SA44 5UP
+ 44 (0) 1559 370 929

Y Ganolfan Gasgliadau

Nantgarw, Rhondda Cynon Taf CF15 7QT
+ 44 (0) 29 2057 3651

Cyhoeddwyd yn 2012 gan
Amgueddfa Cymru, Parc Cathays, Caerdydd. CF10 3NP
© Amgueddfa Genedlaethol Cymru

Cynhyrchu: Mari Gordon
Cymraeg: Testun
Dylunio: Andrew Griffiths Design
Argraffu: Minuteman Press

Cedwir pob hawl. Ni chaniateir atgynhyrchu, storio mewn system adfer na throsglwyddo unrhyw ddarn o'r cyhoeddiad hwn mewn unrhyw ffurf neu trwy unrhyw fodd boed yn drydanol, yn fecanyddol neu fel arall, heb yn gyntaf geisio caniatâd ysgrifenedig Amgueddfa Cymru neu ddeiliad/deiliaid yr hawlfraint, neu fel y mae'r gyfraith yn ei ganiatáu. Dylid gyrru unrhyw ymholiadau eraill at yr Adran Gyhoeddiadau, Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, CAERDYDD CF10 3NP.

Mae'r Adroddiad Ariannol yma ar gael ar ein gwefan:
www.amgueddfacymru.ac.uk

Argraffwyd yr Adroddiad yma ar bapur â Thystysgrif Amgylchedd ISO 14001. Fe'i gwnaed o ffibr pren o goedwigoedd cynaliadwy, mae'n bydradwy a gellir ei ailgylchu.

the national
museum
wales
amgueddfa
cymru

ADRODDIAD ARIANNOL BWRDD YMDDIRIEDOLWYR AMGUEDDFA CYMRU

Cefndir Statudol ac Ymgysylltiad Rhanddeiliaid

Sefydlwyd Amgueddfa Cymru trwy Siarter Frenhinol ym 1907, ac mae'n parhau i fod wedi'i chofrestru fel endid cyfreithiol ac elusen o dan yr enw hwn (Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10). Enw cyhoeddus y sefydliad yw Amgueddfa Cymru.

Mae'n elusen gofrestredig annibynnol, ac yn cael ei hariannu'n bennaf trwy gymorth grant gan Lywodraeth Cymru fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru (CNLC).

Ei hamcan craidd yw 'hyrwyddo addysg y cyhoedd'. Mae hyn yn golygu datblygu casgliadau cenedlaethol Cymru, gofalu amdanynt, eu hastudio a chynnal mynediad atynt er lles cymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (1907, a ddiwygiwyd ym 1991 a 2006) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

- (i) yn bennaf, trwy sicrhau cynrychiolaeth gynhwysfawr i wyddoniaeth, celfyddyd, diwydiant, hanes a diwylliant Cymru neu sy'n berthnasol i Gymru, ac
- (ii) yn gyffredinol, trwy gasglu, cofnodi, diogelu, egluro a chyflwyno gwrthrychau a phethau a gwybodaeth gysylltiedig, boed yn gysylltiedig â Chymru ai peidio, y bwriedir iddynt hybu gwell dealltwriaeth a hyrwyddo ymchwil.

Yn 2006, cafodd Amgueddfa Cymru Siarter Frenhinol a Statudau atodol. Newidiodd y Siarter newydd hon drefniadau llywodraethu Amgueddfa Cymru trwy ddiddymu Llys y Llywodraethwyr. Ymgysylltiad rhanddeiliaid, fodd bynnag, yw congllaen Gweledigaeth Amgueddfa Cymru o hyd.

I'r perwyl hwn, parhaodd Cynllun Gweithredol 2011/12 â'r broses o weithredu'r Cynllun Ymgynghori, y Polisi a'r Cynllun Gweithredu Perchnogaeth. Mae'r Polisi yn egluro'r gwerthoedd, yr egwyddorion a'r technegau cyfranogi allweddol a lywiodd brif weithgareddau ymgynghorol Amgueddfa Cymru ar gyfer 2011/12. Roedd y Cynllun Gweithredu ar gyfer 2011/2012, a oedd yn atodiad i'r Cynllun Gweithredol, yn egluro'r rhaglen o weithgarwch ymgysylltu â'r cyhoedd ledled Amgueddfa Cymru. Yn ystod y cyfnod hwn roedd pwyslais arbennig ar ymgysylltu â rhanddeiliaid er mwyn helpu i lywio project sylweddol i ailddatblygu Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru.

Nodau ac Amcanion

Blaenoriaethau cyfredol Amgueddfa Cymru, a nodir yn ei Gweledigaeth, yw:

- **creu amgueddfeydd byw** lle mae'r casgliadau'n adrodd eu straeon mewn ffordd gliriach, a'r ymwelwyr yn profi bywyd ddoe a heddiw ac yn archwilio gwahanol bosibiliadau ar gyfer y dyfodol
- **datblygu casgliadau llewyrchus** sy'n cael eu defnyddio'n dda, sy'n gynaliadwy ac sy'n tyfu
- **canfod llwybrau i wneud synnwyr o'r byd** gan ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau sy'n addas ar gyfer gwahanol ddulliau dysgu, er mwyn creu mynediad cyfartal i'r casgliadau
- **dysgu trwy rannu** ein cynlluniau a'n dulliau o weithio ag ymwelwyr, er mwyn creu ffyrdd ystyrlon i'r amrywiaeth o bobloedd sydd wedi ymgartrefu yng Nghymru ddefnyddio'r casgliadau
- **cyfathrebu** fel y daw Amgueddfa Cymru'n adnabyddus ledled y byd fel canolfan ddysg o safon ryngwladol
- **tyfu trwy ddysgu** wrth blannu a dathlu sgiliau dysgu wrth galon ein holl waith
- **adeiladu ar ein hadnoddau** er mwyn creu sail gadarn a chryf i gyflawni ein Gweledigaeth ar gyfer y deng mlynedd nesaf a thu hwnt.

Safleoedd Amgueddfa Cymru

Yn ystod 2011/12 roedd gan Amgueddfa Cymru saith o amgueddfeydd ar hyd a lled Cymru:

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd

Mae Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn unigryw ymysg amgueddfeydd cenedlaethol y DU o ran ehangder ei harddangosfeydd celf, archaeoleg a gwyddoniaeth.

Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru, Sain Ffagan, Caerdydd

Mae Sain Ffagan, un o amgueddfeydd awyr agored mwyaf blaenllaw Ewrop, yn rhan o'n grŵp o bum amgueddfa hanes cymdeithasol a diwydiannol. Gall ymwelwyr archwilio a mwynhau dros 2,000 o flynyddoedd o hanes mewn deugain a mwy o adeiladau o Fôn i Fynwy sydd wedi'u hailgodi yma.

Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon, Torfaen

Mae hen bwl glo cyflawn Big Pit yn rhan ganolog o Safle Treftadaeth y Byd, Blaenafon. Dan arweiniad cyn-lowyr, caiff ymwelwyr eu tywys dros 90 metr i grombil tywyll y ddaear, er mwyn cael blas ar y tywyllwch dudew yr oedd y glowyr yn gweithio ynddo ddydd ar ôl dydd.

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Caerllion, Casnewydd

Mae Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru wedi arddangos casgliad cyfoethog o ddarganfyddiadau Rhufeinig ers 150 o flynyddoedd a mwy – gan gynnwys cerfluniau, aysgrifau, cerrig bedd, deunyddiau adeiladu, mosaig labrinth, offer milwrol, crochenwaith, gwyrdr a gemwaith.

Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis, Gwynedd

Adroddir hanes y diwydiant llechi yng ngweithdai gwreiddiol chwarel Dinorwig. Yn ogystal â'r ffowndri, gefail, siediau a'r olwyn ddŵr fwyaf ar dir mawr Prydain sy'n dal i weithio, gall ymwelwyr weld crefftwyr yn arddangos eu sgiliau hollti a thrin llechi â llaw.

Amgueddfa Wlân Cymru, Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin

Yng nghalon cefn gwlad y gorllewin, mae'r amgueddfa hon yn adrodd hanes y clwstwr o ddeugain melin oedd yng nghyffiniau Dre-fach Felindre ar un adeg. Melin Cambrian – yr unig felin sydd wedi parhau ar waith yn gyson ers y cychwyn – yw cartref yr Amgueddfa bellach.

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Ardal Forwrol Abertawe

Mae Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn rhan ganolog o adfywiad Ardal Forwrol Abertawe. Hen warws rhestredig ar y glannau wedi'i gysylltu ag adeilad newydd, cyfoes o lechi a gwydr, yw cartre'r Amgueddfa. Fe'i hagorwyd yn Hydref 2005, penllanw strategaeth ddeng mlynedd o fuddsoddiad gwerth £40m yn ein pum amgueddfa gymdeithasol a diwydiannol ledled Cymru.

Hefyd mae gan Amgueddfa Cymru Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol yn Nantgarw, Rhondda Cynon Taf, sy'n agored i'r cyhoedd trwy drefniant. Ar ben hynny, rydym wrthi'n gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau lleol ym mhob cwr o'r wlad, gan gynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro a Chyngor Bwrdeistref Wrecsam.

Llwyddiannau'r Flwyddyn

Llwyddodd ein saith amgueddfa genedlaethol i ddenu 1.69 miliwn o ymweliadau yn 2011/12, y cyfanswm uchaf erioed ers cyflwyno'r polisi mynediad am ddim ym mis Ebrill 2001.

2006/7	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12
1,534,727	1,672,677	1,524,806	1,641,053	1,656,340	1,690,026

Cyflwynodd Amgueddfa Cymru y polisi mynediad am ddim wyth mis ynghynt na Lloegr – cam arloesol sydd wedi bron â dyblu'r ffigurau ymwelwyr i amgueddfeydd cenedlaethol Cymru. Mae'r ymrwymiad hwn i hyrwyddo mynediad i bawb i hanes a diwylliant Cymru cyn gryfed ag erioed heddiw, ac mae'r polisi'n rhan o gynllun gweithredu Llywodraeth Cymru ar gyfer 2011/16, y Rhaglen Lywodraethu.

Yn 2001/2, cafwyd ymgyrch farchnata mynediad am ddim a arweiniodd at 88% yn fwy o ymwelwyr – o 764,599 i 1,430,428 – o fewn deuddeg mis. Mae'r momentwm wedi parhau, a chyflymu mewn gwirionedd. Erbyn 31 Mawrth 2012, cafwyd dros 16 miliwn o ymweliadau yn ystod un ar ddeg mlynedd o fynediad am ddim.

Mae taro'r cydbwysedd cywir rhwng diwallu anghenion a disgwyliadau ymwelwyr ffyddlon sydd gennym eisoes a denu cynulleidfaoedd newydd yn hollbwysig o ran cynyddu'r niferoedd a hefyd, o fewn y cyfanswm hwnnw, cynyddu nifer yr ymwelwyr o'r categorïau economaidd gymdeithasol C2, D ac E.

Yn 2000/01, bu llai na 250,000 o ymweliadau gan bobl o'r grwpiau llai cefnog hyn. Dros y blynyddoedd, mae'r ffigur hwn wedi cynyddu i dros 500,000 – un o bob tri ymweliad.

Un llwyddiant arbennig yn ystod 2011/12 oedd agor yr Amgueddfa Gelf Genedlaethol newydd ar lawr uchaf Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ym mis Gorffennaf 2011, diolch i fuddsoddiad gan Lywodraeth Cymru a chyllidwyr eraill. Mae wedi bod yn boblogaidd iawn gyda chynulleidfaoedd newydd – bu 50,485 yn fwy o ymweliadau (cynnydd o 13.7%) i Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn 2011/12 o gymharu â 2010/11.

Hefyd, llwyddodd Amgueddfa Wlân Cymru i ddenu dros 30,000 o ymweliadau am y tro cyntaf. Mae nifer yr ymwelwyr â'r Amgueddfa hon yn Nyffryn Teifi wedi cynyddu 236% ers 2000/01.

Dyma flas ar uchafbwyntiau eraill y flwyddyn:

- Cyflwyno cais cam dau am arian o Gronfa Dreftadaeth y Loteri ar 19 Mawrth 2012 ar gyfer project Creu Hanes – cais am £12 miliwn tuag at broject gwerth £25.5 miliwn. Mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi ymrwymo £6 miliwn i'r project a disgwyliwn glywed beth yw canlyniad y cais ddiwedd Gorffennaf 2012.

Rydym yn credu mai dyma broject amgueddfaol mwyaf cyffrous y DU ar hyn o bryd. Yn amodol ar gais llwyddiannus i Gronfa Dreftadaeth y Loteri, bydd yn creu amgylchedd dysgu unigryw yn Sain Ffagan, a fydd yn cyflwyno hanes pobl Cymru mewn ffordd gwbl newydd. Bydd y casgliadau archaeoleg a bywyd gwerin cenedlaethol yn cael eu harddangos gyda'i gilydd ar safle awyr agored, am y tro cyntaf erioed yn

unrhyw le, ac yn rhoi cyfle i ymwelwyr archwilio dros 200,000 o flynyddoedd o hanes Cymru mewn ffyrdd newydd arloesol.

- Cydweithrediad strategol pwysig gyda BBC Cymru-Wales ar gyfres deledu hanes o fri, *The Story of Wales*. Trwy weithio mewn partneriaeth, hwyluswyd dros drigain awr o waith ffilmio ar y safle ac oddi ar y safle, cynhaliwyd cyfweiliadau ar y sgrin gyda chwe aelod o staff arbenigol ac roedd clodrestr gloi pob rhaglen yn cynnwys y geiriau – ‘With thanks to Amgueddfa Cymru – National Museum Wales’ – gan adlewyrchu’r cyfraniad creadigol hollbwysig a oedd yn anhepgor i gynhyrchu’r gyfres. Cafwyd cyfres o ddigwyddiadau cyhoeddus mewn sawl amgueddfa rhwng mis Mawrth a mis Mai dan fantell ‘Story of Wales’ a chynhaliwyd y prif ddigwyddiad lansio dan arweiniad y Cyfarwyddwr Cyffredinol, David Anderson, a chyflwynydd y gyfres Huw Edwards yn Sain Ffagan ar 19 Ionawr 2012.
- Llunio Gweddnewid Dyfodol Plant, strategaeth Amgueddfa Cymru i gefnogi cyfranogiad mewn gweithgareddau diwylliannol ar gyfer plant, pobl ifanc a theuluoedd mewn tlodi yn ystod 2012-2015. Mae Amgueddfa Cymru wedi bod yn gweddnewid dyfodol plant erioed drwy eu galluogi i brofi bywyd yn y gorffennol a’r presennol. Rydym wedi ymrwymo ers nifer o flynyddoedd i greu llwybrau er mwyn galluogi plant Cymru i gyfranogi mewn gweithgareddau diwylliannol a chyfoethogi drwyddynt. Dros y degawd diwethaf, mae Amgueddfa Cymru wedi gweithio gyda phartneriaid sy’n cefnogi plant a theuluoedd mewn tlodi i brofi projectau sy’n agor llwybrau ac yn eu galluogi i ymgysylltu â diwylliant mewn ffordd gadarnhaol a chefnogol.

Gweithio mewn Partneriaeth

Yn 2011/12, parhaodd Amgueddfa Cymru i weithio gyda phartneriaid ar hyd a lled Cymru a thu hwnt er mwyn dangos y casgliadau cenedlaethol mewn lleoliadau amrywiol. Mae gennym sawl partneriaeth allweddol amlwg i gyflawni hyn.

Cynhaliwyd project olaf Celf Cymru Gyfan, wedi’i ariannu gan Sefydliad Esmée Fairbairn, ym mis Hydref 2011 gyda Locws International yn Abertawe. Rydym yn awyddus i weld Celf Cymru Gyfan yn parhau ac wrthi’n trafod ffynonellau ariannu eraill ar hyn o bryd.

Parhawyd i weithio gyda CyMAL ar eu hadolygiad o’r cynllun Cyfoeth Cymru Gyfan ac mae ceisiadau wrthi’n cael eu prosesu gyda’r bwriad o gychwyn projectau newydd yn ystod haf 2012. Eleni, mae cyfanswm y gyllideb wedi dyblu i £200,000 yn sgil cymorth Cronfa Dreftadaeth y Loteri yng Nghymru. Bydd y cynllun yn ein galluogi i ddangos y casgliadau cenedlaethol mewn canolfannau ledled Cymru.

Mae’r cydweithrediad ag Amgueddfa Wrecsam yn parhau i fynd o nerth i nerth. Trefnwyd dwy arddangosfa lwyddiannus yno ac mae dwy arall ar y gweill yn 2012/13.

Llofnodwyd Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth ym mis Ionawr 2012 gydag amgueddfa Stori Caerdydd a byddwn yn parhau i’w cynorthwyo wrth iddynt ddatblygu eu cynlluniau ar gyfer y dyfodol.

Yn Oriel y Parc, Tyddewi, Sir Benfro, agorodd Amgueddfa Cymru arddangosfa *Hanesion yr Heli: Uwchben, Islaw a Thu Hwnt i’r Llanw*. Dangoswyd amrywiaeth eang o waith Amgueddfa Cymru yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys dros 70 o weithiau celf gan artistiaid fel Richard Wilson, JMW Turner a Ben Nicholson a rhai cyfoes fel Gavin Turk. Roedd yr arddangosfeydd yn cynnwys eitemau o gasgliadau morwrol yr Adran Ddiwydiant, ffosilau braciopod a gastropod o’r Adran Ddaeareg a detholiad eang a phoblogaidd iawn o fodolau sbesimen gwydr Blaschka a deunyddiau o’r arolwg parhaol o wely’r môr gan yr Adran Bioamrywiaeth a Bywydeg Gyfundrefnol. Rhoddodd staff Amgueddfa Cymru chwe chyflwyniad i gyd-fynd â’r arddangosfa, fel rhan o gyfres o ddarlithoedd amser cinio Gorwelion.

Fe wnaethom barhau i ddatblygu ein gwaith partneriaeth rhyngwladol. Yn dilyn arddangosfa deithiol hynod lwyddiannus i America, rydym yn gweithio eto gyda’r American Federation of Arts ar daith arfaethedig o Dirluniau Prydeinig. Mae dau leoliad eisoes wedi llofnodi Llythyr o Fwriad i gynnal yr arddangosfa a fydd yn agor yn ystod gwanwyn 2015. Rydym yn dal i roi cryn flaenoriaeth i’n perthynas â Tsieina, ac wrthi’n paratoi arddangosfa ar gyfer Amgueddfa’r Three Gorges yn Chongqing. Rydym hefyd yn ystyried y posibilrwydd o fynd â’r arddangosfa hon ar daith i ddau le arall yn Tsieina.

Fformat y Cyfrifon

Caiff y cyfrifon eu paratoi o dan Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 ar ffurf a bennir gan Lywodraeth Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael ar gais gan Gyfarwyddwr Cyllid Amgueddfa Cymru. Mae'r cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy (SORP 2005) 'Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau'.

Wedi'u hymgorffori i ffigurau cyfunol Amgueddfa Cymru mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i'r Amgueddfa, sef Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru Cyf (Mentrau AOCC Cyf). Y cwmni hwn sy'n gweithredu holl weithgareddau masnachu Amgueddfa Cymru. Mae cyfran yr Amgueddfa o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe, sef 50%, yn rhan o'r ffigurau cyfunol hefyd. Dyma fenter ar y cyd, a gyfyngir gan warant, gyda Dinas a Sir Abertawe, a'i phrif bwrpas oedd datblygu'r amgueddfa newydd yn Abertawe.

Canlyniadau Ariannol ar gyfer y Flwyddyn

£1,836,000 oedd adnoddau cyfunol net Amgueddfa Cymru yn y flwyddyn ariannol hon (£3,626,000 yn 2010/11). Daeth cyfanswm o £30,426,000 o adnoddau i mewn i'r Amgueddfa (£32,997,000 yn 2010/11) a gwariwyd cyfanswm o £28,510,000 (£26,153,000 yn 2010/11). Y cynnydd net mewn cyllid ar gyfer y flwyddyn ar ôl ystyried yr holl enillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu oedd £392,000 (£17,444,000 yn 2010/11). £97,388,000 oedd balansau'r gronfa ar 31 Mawrth 2012 (£96,996,000 ar 31 Mawrth 2011).

Prif weithgareddau Mentrau AOCC Cyf. ar gyfer y flwyddyn oedd gwerthiant yn siopau Amgueddfa Cymru, arlwyio mewnol a chontract, parcio ceir, trwyddedu lluniau, llogi corfforaethol, prydlesu a hawliau ffilmio. Gwnaeth y cwmni elw (cyn cymorth rhodd i Amgueddfa Cymru) o £491,000 ym flwyddyn ariannol 2011/12 (£404,000 yn 2010/11). Mae'r cynnydd hwn yn adlewyrchu perfformiad cryf ym musnes masnachu'r cwmni mewn hinsawdd economaidd anodd iawn; mwy o elw o'r meysydd parcio yn sgil codi tâl ar safle ychwanegol; a blwyddyn hynod lwyddiannus o ran llogi corfforaethol. Roedd costau wedi'u rheoli'n dda.

Dangosyddion Perfformiad

Fel 'sefydliad dysg', mae Amgueddfa Cymru yn parhau i ymrwymo i fonitro a gwerthuso ein gwaith mewn ffyrdd meintiol ac ansoddol. Tra bod ein dangosyddion perfformiad meintiol yn dangos darlun o berfformiad, mae data ansoddol o astudiaethau achos yn parhau i ddarparu golwg fanylach a chyfle i bwysu a mesur ein gwaith a'i gyfoethogi. Yn ystod 2011/12, fe wnaethom ddefnyddio fframwaith gwerthuso newydd sy'n manteisio ar y ddau ddull hyn. Bydd y pecyn hwn a'r targedau a bennwyd ar gyfer 2012/13 a thu hwnt, mewn cyfnod o gyni ariannol sylweddol yn y sector cyhoeddus, yn parhau i ganolbwyntio ar atgyfnerthu ein perfformiad rhagorol hyd yma, gan geisio sicrhau gwell canlyniadau i bobl Cymru trwy gyflawni ein Gweledigaeth tymor hir.

Fel y nodwyd ynghynt, 1,690,026 oedd cyfanswm yr ymweliadau â'n safleoedd yn 2011/12 (1,656,340 yn 2010/11), o gymharu â tharged o 1,550,000. Cafwyd 1,648,896 o ymweliadau â'r wefan yn ystod yr un cyfnod (1,392,957 yn 2010/2011), sy'n dangos y graddau cynyddol y mae ymwelwyr yn parhau i ddewis cyrchu gwybodaeth am ein gwaith ar-lein.

Mae ein gwaith ar wasanaethu'r sector addysg ffurfiol yn dal i ffynnu, gyda 248,425 o ymweliadau addysg ffurfiol (233,713 yn 2010/2011) sy'n rhagori ar y targed o 229,000 o ymweliadau. Cafwyd 209,400 o ymweliadau addysgol anffurfiol (206,098 yn 2010/2011), sydd ymhell dros y targed o 170,000. Ar ben hynny, cymerodd 32,981 o bobl ran mewn gweithgareddau addysgol dan arweiniad Amgueddfa Cymru a gynhaliwyd mewn llefydd y tu allan i'n hamgueddfeydd (29,163 yn 2010/2011), sy'n well na'r targed o 30,000.

Er bod ein holl gasgliadau wedi'u cofnodi'n unol â chanllawiau'r Ymddiriedolaeth Casgliadau, rydym wedi parhau â'r rhaglen o roi'r holl gofnodion ar gyfrifiadur. Y nod yw sicrhau bod lefelau priodol o gofnodion cyfrifiadurol ar gyfer y gwrthrychau sydd yng nghasgliadau Amgueddfa Cymru. Yn ystod 2011/2012, ac ar sail casgliad o 5.1 miliwn o eitemau, llwyddwyd i greu cofnodion cyfrifiadurol o 46.8% o'r casgliadau i safon stocrestr.

Benthycwyd eitemau i gyfanswm o 312 o leoliadau (310 yn 2010/2011), sydd ychydig yn uwch na'r targed o 310.

Buddsoddiad Cyfalaf

Fel sail i gyflawni'r Weledigaeth, mae rhaglen o waith cyfalaf yn parhau, gyda'r uwchgynllun cyfalaf yn canolbwyntio ar Sain Ffagan fel amgueddfa hanes i Gymru.

Dyma rai o broiectau'r Uwchgynllun yn ystod y flwyddyn:

Adnewyddu orielau Adain Orllewinol Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd

Yn ystod y flwyddyn, agorodd Amgueddfa Cymru orielau'r Adain Orllewinol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd er mwyn arddangos celf fodern a chyfoes. Agorodd yr orielau cyntaf i'r cyhoedd ym mis Chwefror 2011, a'r gweddill ym mis Gorffennaf 2011.

Project Creu Hanes yn Sain Ffagan

Roedd Amgueddfa Cymru'n falch iawn o basio Cam 1 Cronfa Dreftadaeth y Loteri, ac rydym bellach wedi cyflwyno cais am £12 miliwn tuag at gynllun llawer mwy i ailddatblygu Sain Ffagan. Byddwn yn datblygu Sain Ffagan yn safle sy'n adrodd hanes ein pobl a'n gwlad o'r cyfnod cynnar hyd heddiw. Bydd y datblygiad yn gwella'r hyn a gynigir yn Sain Ffagan trwy gyflwyno'r adeiladau a'r casgliadau hanes cymdeithasol cyfredol yng nghyd-destun ehangach hanes cenedlaethol Cymru.

Bydd llawer o'r casgliadau archaeolegol yn cael eu symud o Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yng nghanol y ddinas a'u hail-arddangos yn Sain Ffagan er mwyn adrodd stori fwy cyflawn. Y nod yw bodloni disgwyliadau ymwelwyr sydd am ddysgu mwy am wreiddiau Cymru a pham ei bod yn wlad mor amrywiol heddiw.

Yn ystod y flwyddyn buddsoddwyd £1 miliwn a mwy ar seilwaith y safle, a fydd yn sail i'r prif waith ailddatblygu dros y blynyddoedd nesaf.

Blaenoriaethu Adnoddau

Ers pennu blaenoriaethau'r Weledigaeth bum mlynedd yn ôl, mae Amgueddfa Cymru wedi ailalinio dyraniadau'r gyllideb yn barhaus er mwyn mynd ati i gyflawni'r blaenoriaethau hynny. Gwnaed gwaith ailalinio i gyd-fynd â blaenoriaethau trwy gynnal arolwg blynyddol o gyllidebau, ac mae trosiant naturiol staff a'r broses o gadw neu ddefnyddio arbedion cyllid yn y flwyddyn yn ddoeth, wedi hwyluso'r gallu i newid. Mae hyn yn mynd law yn llaw ag ymgais i gael mwy o hyblygrwydd o fewn cyllidebau, trwy leihau staff a chostau sefydlog eraill.

Roedd y paratodau cyn y cyhoeddiad y byddai llai o grantiau ar gael gan Lywodraeth Cymru dros y tair blynedd o 2011/12 ymlaen yn sbardun pellach i'r broses. Cynigiwyd diswyddiadau gwirfoddol yn 2011/12, yn dilyn ymarferiad tebyg yn 2010/11. Roedd y mesurau ailstrwythuro hyn mor llwyddiannus nes bod Amgueddfa Cymru, er gwaetha'r lleihad mewn grantiau, wedi llwyddo i baratoi cyllidebau ar gyfer y tair blynedd nesaf – cyllidebau sydd nid yn unig yn rheoli effeithiau niweidiol y lleihad mewn grantiau, ond sydd hefyd yn dempted ar gyfer parhau i ailalinio gwariant er mwyn gweithredu blaenoriaethau'r Weledigaeth.

Prisio Asedau Sefydlog

Yn ôl polisi cyfrifyddu Amgueddfa Cymru ar brisio Asedau Sefydlog, rhaid i asedau eiddo gael eu hailbrisio gan arbenigwyr bob pum mlynedd. Nid yw'r broses ailbrisio bob pum mlynedd yn berthnasol i asedau eraill gan gynnwys asedau treftadaeth a'r rhai dan benawdau ehangach fel offer, cerbydau neu osodiadau a ffitiadau eraill. Mae'r polisi cyfrifyddu yn cynnwys darpariaeth hefyd i ddefnyddio mynegeion i addasu'r asedau hynny sydd wedi'u hailbrisio'n broffesiynol, yn y blynyddoedd rhwng yr ailbrisiadau proffesiynol bob pum mlynedd.

Cafodd asedau sy'n gysylltiedig ag eiddo eu hailbrisio'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2011.

Nid yw'r asedau treftadaeth a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi eu cyfalafu, ac mae asedau treftadaeth a brynwyd neu a gafwyd fel rhoddion ers y dyddiad hwnnw wedi cael eu cofnodi ar sail eu cost neu brisant. Nid yw'r Ymddiriedolwyr yn credu bod modd cyfiawnhau costau sylweddol prisio casgliad mor fawr o asedau treftadaeth, ar sail cost a budd, i gael yr hyn a fyddai'n ddim mwy na phris ar un eiliad benodol mewn amser. Yn unol â Safon Adrodd Ariannol (FRS) 30 ar asedau treftadaeth, trafodir datgeliadau yn Nodyn 10 y cyfrifon.

Adlewyrchir y buddiant sydd gan Amgueddfa Cymru yn yr eiddo yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau gan y gyfran o 50% sydd ganddi yn y cwmni menter ar y cyd gyda Dinas a Sir Abertawe. Mae Nodyn 8 y cyfrifon yn dangos manylion y buddiant yn y gyd-fenter hon.

Caffael Sbesimenau

Gwnaed nifer o gaffaeliadau arwyddocaol yn ystod y flwyddyn. Unwaith eto, dim ond trwy gymorth hael cefnogwyr hirdymor fel Ymddiriedolaeth Derek Williams, y Gronfa Gelf a Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol y bu modd prynu'r gweithiau celf drutaf. Mae Amgueddfa Cymru yn parhau i ddefnyddio ei Grant Caffael Sbesimenau yn fedrus iawn i ddenu cyllid ychwanegol gan sawl trydydd parti er mwyn gwella ac ychwanegu at y casgliadau cenedlaethol.

Dyma rai o'r caffaeliadau pwysig:

- Laura Ford *Glory Glory (Het a Chyryn)* (2005). Prynwyd am £12,800 gyda grant o £6,400 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Elizabeth Fritsch *Fâs Gwrthbwynt mewn Deuddeg Tôn* (1975) a *Powlen Optegol gyda Rhimyn wedi torri* (1974). Prynwyd am £20,800 gyda grant o £10,000 gan y Gronfa Gelf a £5,400 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Walter Sickert *Pont Rialto a'r Palazzo dei Camerlenghi, Fenis* (tua 1902-04), olew ar gynfas. Prynwyd am £70,000 gyda chymorth grant o £35,000 gan y Gronfa Gelf a £17,500 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Syr Hubert von Herkomer *Hwfa Môn, Archdderwydd Cymru* (1896), pensil a dyfrlliw. Prynwyd am £9,275.
- Richard Long *Cylch Blaenau Ffestiniog* (2011), Llechfaen Cymru. Prynwyd am £81,000 gan ddefnyddio arian dros ben o'r Gronfa Ganmlwyddiant a chymorth grant o £30,000 gan y Gronfa Gelf.
- Bill Woodrow *Yr Het Goch* (1981), sychdroellwr, het, paent enamel. Prynwyd am £36,400 gyda £18,200 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Betty Woodman *Puccini* (1989), porslen gwydrog. Prynwyd am £10,999 gyda chymorth grant o £5,499 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Set o 12 o brintiau Gemau Olympaidd a Pharalympaidd Llundain 2012. Prynwyd am £6,760 gyda chymorth grant o £2,816.66 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Rajesh Gogna *Cyfes Vintage: Pot Coffi lâ'n Hongian*. Prynwyd am £6,630 gyda £3,315 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- Deuddeg ffotomontage a dau brint inkjet gan Ken Elias. Prynwyd am £8,000.
- Brigwrn Capel Garmon. Derbyniwyd gan Lywodraeth Ei Mawrhydi a Llywodraeth Cymru yn lle Treth Etifeddiaeth a dyrannwyd i Amgueddfa Cymru. Mae'r campwaith enwog hwn yn cael ei ystyried yn un o'r arteffactau gorau yn Ewrop sydd wedi goroesi o'r Oes Haearn, ac yn ychwanegiad pwysig i'n casgliadau o Gelfyddyd Geltaidd Gynnar. Denodd gryn dipyn o sylw gan y wasg a'r cyfryngau.

- Bual Ewropeaidd mowntiedig. Prynwyd am £8,500. Bydd yr eitem hon yn cymryd lle'r sbesimen ag ôl traul arno sydd yn arddangosfa Esblygiad Cymru, Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, ar hyn o bryd.
- Modelau gwerth £12,000 ar gyfer yr ardal gyflwyno newydd i'r orielau hanes natur yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Mae'r ardal newydd hon yn creu cryn argraff weledol ac yn cynnig rhagflas o gynnwys yr orielau eu hunain.
- Tri model biolegol gywir o blancion ar gyfer stori 'Pren y Bywyd' yn arddangosfa'r oriel forol newydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Prynwyd am £6,400. Gan ei bod hi'n amhosibl cadw ac arddangos organebau byw, mae'r caffaeliadau hyn yn llenwi'r bwlch yn stori'r oriel ac yn ategu'r arddangosfa o fodelau sbesimen gwydr Blaschka.
- Penglog Ichthyosaur 200 miliwn o flynyddoedd oed a ddarganfuwyd yn Larnog, Bro Morgannwg. Prynwyd am £6,500. Roedd yr ymlusgiaid morol hyn yn ysglyfaethwyr amlwg yn y moroedd Jwrasig.

Gweithgarwch Ymchwil

Mae ymchwil Amgueddfa Cymru'n gwneud cyfraniad allweddol at wella dealltwriaeth o dreftadaeth, diwylliant ac amgylchedd naturiol Cymru a'i lle yn y byd, ac at cefnogi diddordeb cyhoeddus a chynyddol yn y meysydd hyn. Mae ymchwil wrth wraidd ein holl weithgareddau, a hygredd Amgueddfa Cymru fel amgueddfa genedlaethol. Diolch i'n gwaith ymchwil hanfodol mewn meysydd fel tacsonomeg, niwmismateg a hanes celf, mae Amgueddfa Cymru yn gallu cefnogi ymchwil ar y lefel uchaf mewn prifysgolion lle nad oes cymaint o bwyslais ar y pynciau hynny mwyach.

Bydd amrywiaeth eang o weithgarwch ymchwil yn parhau yn 2012/13, a fydd yn ategu themâu ein rhaglenni caffael ac arddangos yn ogystal â'n gweithgareddau craidd eraill. Bydd sawl project tymor hirach yn parhau am rai blynyddoedd. Mae Bwrdd Ymchwil yn meithrin ac yn monitro gweithgarwch ymchwil, ac yn sicrhau bod ymchwil yn cefnogi'n Gweledigaeth ac yn derbyn cymaint o adnoddau ag sy'n bosibl o fewn cyllidebau cyfyngedig.

Ar ôl cael ein cydnabod yn Sefydliad Ymchwil Annibynnol (hynny yw, yn gyfwerth â phrifysgol) gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a'r Dyniaethau a Chyngor Ymchwil yr Amgylchedd Naturiol, mae fframweithiau ymchwil ar gyfer ein holl feysydd pwnc wedi'u clustnodi yn y meysydd hynny lle gall ymchwil wneud y cyfraniad mwyaf defnyddiol at gyflawni'r Weledigaeth. Cyflwynir croestoriad o rai o'r projectau yma.

Archaeoleg a Niwmismateg

- Aneddiadau palaeolithig yng Nghymru: cyhoeddi canlyniadau'r gwaith cloddio yn Ogof Pontnewydd, Sir Ddinbych.
- Adolygiad o ddarganfyddiadau gwaith cloddio yn Ogof Cathole, a wnaed ym 1864, 1958 a 1959.
- Anheddiad Oes Efydd Ddiweddar yn Llan-faes, Bro Morgannwg: rhaglen ymchwil ôl-gloddio.
- Ymchwil i arferion casglu ac offrymu'r Oes Efydd a'r Oes Haearn yng Nghymru: Burton, Langstone
- Metelwaith addurniedig o'r cyfnod La Tène diweddar o Gymru: dadansoddi'r deunydd o gyfnod y goncwest Rufeinig i ddeall newidiadau o ran technolegau, defnydd ac ati
- Ymchwil ôl-gloddio ar dref Rufeinig Caer-went, Sir Fynwy: adroddiad ar y fforwm-basilica gyda Phrifysgol Caerdydd.
- Gwaith cadwraeth ac ymchwil ar offer milwrol o Gaerllion
- Ymchwil ar aneddiadau a diwylliant Oes y Llychlynwyr/y canoloesoedd cynnar yng Nghymru: yng Nghrannog Llyn Syfaddan, Powys a Llanbedrgoch, Ynys Môn.
- Catalogio a chyhoeddi celc o geiniogau canoloesol o'r Fenni, Sir Fynwy, a gaffaelwyd trwy'r Ddeddf Trysorau.
- Project Archaeoleg Tirwedd Hanesyddol Sain Ffagan, sy'n gysylltiedig â phroject ailddatblygu'r amgueddfa, er mwyn cael gwell dealltwriaeth o Sain Ffagan drwy'r oesau (gan gynnwys Brwydr Sain Ffagan). Mewn partneriaeth â CADW.

Celf

- Cwpan aur o 1662 a'i gyd-destun: cyflwynwyd i eglwys y plwyf yn y Trallwng gan Thomas Davies, asiant yr East India Company yng Ngorllewin Affrica a pherchennog planhigfa yn Barbados.
- Deunyddiau a thechnegau Richard Wilson, ei gyfoedion a'i ddilynwyr; un o nifer o broiectau sy'n cyd-fynd â thrichanmlwyddiant yr artist.
- Celf ac archifau Graham Sutherland: eu gosod yng nghyd-destun ehangach celf yr ugeinfed ganrif ac ystyried y posibilrwydd o ddehongli drwy'r archifau.
- Dehongli ac arddangos y casgliadau celf ers 1945 ar gyfer arddangosfeydd cyfnewidiol yn orielau'r Adain Orllewinol Uchaf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn enwedig yr arddangosiad agoriadol, sy'n trafod hunaniaeth genedlaethol mewn celf Gymreig yn ystod y trigain mlynedd diwethaf.
- Y lluniau dyfrlliw a'r lluniau olew mawr a wnaeth John Piper (1903-1992) yn Eryri rhwng 1945 a 1949, sydd ymhlith ei weithiau gorau.

Bioamrywiaeth a Bywydeg Gyfundrefnol

- Cyfrannu at dactonomeg mwydod gwrychog gan gyfeirio'n arbennig at Ynysoedd Prydain 2011-25.
- Project partneriaeth ag arian Ewropeaidd i fonitro sut mae dalgylch Afon Gwy yn gwella ar ôl asideiddio gan ddefnyddio diatomau fel dangosyddion.
- Llif genynnol *Sorbus* yng Ngheunant Avon: project ysgoloriaeth ymchwil gyda Phrifysgol Bryste i asesu llif genynnol a bioleg atgynhyrchu cerdin gwynion prin.
- Cyfrannu at draethawd dwyalfog: adolygiad o systemateg Arcoida a Thyasiridae.
- Tactonomeg pryfed (Empidinae): cam 2 – ffylogenedd Hemerodromiinae.

Daeareg

- Nodweddion a phwysigrwydd metamorffeg isel yng Nghymru ac mewn lleoliadau geotectonig tebyg eraill ledled y byd mewn cydweithrediad â Phrifysgol Bryste ac Universidad de Buenos Aires.
- Dosbarthiad palaeodaearyddiaeth a ffawna mewn tirweddau Peri-Gondawaidd Avalonia (gan gynnwys de Prydain), Twrci, y Dwyrain Canol a chanoldir Asia, gan gynnwys newidiadau bioamrywiaeth ledled y ffin Ordoficaidd-Silwraidd (mewn cydweithrediad â Phrifysgol Gwyddorau Amaethyddol ac Adnoddau Naturiol Gorgan, Iran a Phrifysgol Uppsala, Sweden).
- Nodweddion geocemeg a phetrol creigiau Palaeosöig cynnar Ynys Môn (mewn partneriaeth â NERC Isotope Geology Centre yn Arolwg Daearegol Prydain, y Prifysgol Agored ac Amgueddfa Hanes Natur Dresden).
- Dadansoddiad tactonomaidd o drilobitau a bryosoid ar gyfer project rhyngwladol 'Traethawd ar Baleontoleg Anifeiliaid Di-asgwrn Cefn'; a braciopodau, trilobitau, a molysgiaid er mwyn cyflenwi data i'w ddefnyddio wrth asesu dosbarthiadau mewn tirweddau Peri-Gondawaidd mewn cydweithrediad â Choleg y Drindod, Dulyn, Appalachian State University, UDA a'r Amgueddfa Hanes Natur, Llundain.
- Hanes igneaid palaeogenaidd rhanbarth Môr Iwerddon; cipolwg ar agoriad Môr Iwerydd ac ymgodiad ac erydiad de Prydain mewn cydweithrediad ag Arolwg Daearegol Prydain, Prifysgol Caerdydd a Phrifysgol Keele.
- Tarddiad ac arwyddocâd elfen y garreg las rhyolitig o Gôr y Cewri ac ymchwilio i werth cemeg siron er mwyn sefydlu ei darddiad (mewn cydweithrediad â Phrifysgol Aberystwyth a Phrifysgol Birmingham).
- Cynhyrchu mapiau William Smith, tad mapiau daearegol.
- Amgylcheddau daearol yr Oes Garbonifferaidd Hwyr yn Ewramerica Fariscaidd ddwyreiniol. Project wedi'i ariannu gan IUGS i gymharu'r newidiadau yng nghynefinoedd yr Oes Garbonifferaidd Hwyr yng ngorllewin Ewrop (e.e. yn ne Cymru) a'r cysylltiadau â newid yn yr hinsawdd.
- Astudiaeth o geocemeg metel hybrin braciopodau, gyda'r nod o amcangyfrif tymereddau cefnforoedd yn y gorffennol (palaeothermometreg). Trwy astudio digwyddiadau hinsawdd o'r gorffennol daearegol, gellir cael enghreifftiau go iawn o sut y gall yr hinsawdd ymateb i'r newidiadau sy'n ei lywio (e.e. crynodiadau nwyon tŷ gwydr). Project PhD NERC CASE a oruchwyliar gan yr Adran Ddaeareg a Phrifysgol Caerdydd.
- Mwyneiddio eilaidd ym Mynydd Parys – tystiolaeth o gyfoethogi uwchenyn dyddodion sylffid enfawr.
- Dosbarthiad ac amrywiaeth cerrig adeiladu yng Nghymru, er mwyn cefnogi gwaith Fforwm Cerrig Cymru.

Diwydiant

- Effaith llinell gynhyrchu ar arferion gwaith a phrofiadau'r gweithle yng Nghymru ers yr Ail Ryfel Byd.
- *Sir William recalls: the unfinished autobiography of Sir William Reardon Smith*. Cyhoeddiad ar y cyd gyda South West Maritime History Society a Gwasg Prifysgol Cymru ym mis Medi 2011.

- Ehangu arolygon o safleoedd mwynloddiau metel y Canolbarth a'r Gogledd-ddwyrain i'r Gorllewin a'r De, gan wella dealltwriaeth o'r diwydiant hwn a sefydlu teipoleg nodweddion. Cyhoeddiad wedi'i ariannu gan CADW yn 2011 (wedi'i ysgrifennu ar y cyd ag Ymddiriedolaeth Archeolegol Dyfed a Chomisiwn Brenhinol Henebion Cymru).
- *Reclaiming History from the Sea* – cyhoeddiad Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru. Tri thraethawd, ar adeiladu llongau, mordwyo a'r HMS *Hamadryad*.

Bywyd Gwerin

- Astudio cynrychiolaeth cymunedau, gan gynnwys rhai heb gynrychiolaeth ddigonol, trwy arddangosiadau a phrojectau wedi'u curadu ar y cyd; rôl casglu cyfoes yn y broses hon ac ymchwilio i'r canlyniadau.
- Ymchwil i gefndir hanesyddol gorsaf heddlu Ffynnon Taf sydd i'w hail-godi yn Sain Ffagan, a chyfraith a threfn yng Nghymru.

Arferion Amgueddfa

- Polisiâu a strategaethau casglu mewn cyd-destunau lleol a chenedlaethol yng Nghymru, a gweithio tuag at greu strategaeth ar gyfer amgueddfeydd Cymru.
- Cadw biofocylau mewn casgliadau a gedwir mewn hylif.
- Gweddillion plaladdwyr mewn casgliadau hanes natur.

Codi Arian a Gwirfoddolwyr

Roedd 2011/2012 yn flwyddyn ariannol lwyddiannus arall i'r Adran Codi Arian a Datblygu. Derbyniwyd incwm o £1.18 miliwn o gymharu â tharged o £1.37 miliwn, ac addewid o £0.73 miliwn i ddod eto.

Wedi i'r Amgueddfa Gelf Genedlaethol gael ei chwblhau a'i hagog ym mis Gorffennaf 2011, dychwelodd y tîm i ganolbwyntio ar broiect parhaus Creu Hanes. Cyflwynwyd strategaeth codi arian fel rhan o gais cam dau i Gronfa Dreftadaeth y Loteri ym mis Mawrth 2012, gyda ffrydiau ariannu i godi £2.4 miliwn o ffynonellau preifat. Tra rydym yn disgwyl am ganlyniad y cais hwnnw, bydd Sain Ffagan yn cymryd rhan ym Menter Arbennig Sefydliad Paul Hamlyn i hwyluso proses o ddatblygu a newid cyfundrefnol mewn amgueddfeydd. Mae Sain Ffagan ymhlith deg o amgueddfeydd y DU sydd wedi ymrwymo i feithrin perthynas lawn â'u cymunedau.

Yn 2011/12 cawsom ddeg Noddwr newydd, gyda thri ohonynt yn aelodau oes. Mynychodd Noddwyr a'u gwsteion bum digwyddiad arbennig yn ystod y flwyddyn a ddenodd cynulleidfia ragorol. Y nifer o 147 o aelodau yw'r uchaf erioed, gan godi dros £41,000.

Mae'r projectau a gafodd gymorth gan Ymddiriedolaethau a Sefydliadau yn cynnwys arddangosfa *John Piper: Mynyddoedd Cymru*, a gafodd gymorth ariannol gan Ymddiriedolaeth Elusenol Colwinston, Ymddiriedolaeth Derek Williams a Canolfan Astudiaethau Celf Brydeinig Paul Mellon. Rhoddodd Ymddiriedolaeth Leverhulme gymorth ariannol i broiect yr Adran Bioamrywiaeth a Bywydeg Gyfundrefnol ar gatalogio rhywogaethau o wllthod, yn ogystal â phroiect artist preswyl yn Amgueddfa Wlân Cymru er mwyn helpu i greu archif sain o staff ac ymwelwyr yr Amgueddfa ynghyd ag arbenigwyr y diwydiant gwehyddu. Mae projectau sy'n dal i fynd rhagddynt yn cynnwys agor Gofod Dysgu Foyle diolch i grant hael gan Sefydliad Foyle tra bod Prentisiaethau Garddwriaeth Treftadaeth yn cael ail flwyddyn o lwyddiant gyda chefnogaeth Cronfa Dreftadaeth y Loteri. Cawsom randaliad olaf o'r grant o £20,000 gan Sefydliad Henry Moore i uwchraddio'r arddangosfa o gerfluniau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Cafwyd rhodd arbennig iawn o £600,000 gan Sefydliad Esmée Fairbairn ar achlysur eu pen-blwydd. Byddwn yn defnyddio'r rhodd hael hwn i ariannu menter newydd i drosglwyddo tua 500,000 o ffotograffau ac eitemau hanesyddol i fformatau digidol hygyrch.

Rhoddodd Cyngor Dinas Casnewydd grant drwy'r Gronfa Cymunedau Tirlenwi tuag at y gwaith parhaus o ddatblygu'r Gerddi Rhufeinig yn Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru.

Mae'r Adran yn parhau i weithio gyda'i Fwrdd Datblygu, ac mae aelodau'r Bwrdd yn mynd ati'n wirfoddol i roi cyngor gwerthfawr a manylion cyswllt am ffynonellau ariannu posibl.

Cafodd Amgueddfa Cymru flwyddyn dda o ran rhoddion gan y cyhoedd, gyda chyfanswm o £85,000. Llwyddwyd i gasglu mwy o arian ar ôl buddsoddi mewn blychau rhoddion newydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, a dyma'n amgueddfa mwyaf llwyddiannus o ran rhoddion cyffredinol o'r fath yn ystod y flwyddyn.

Parhaodd Cyfeillion Amgueddfa Cymru i gefnogi'n gwaith mewn tair prif ffordd.

- Yn gyntaf, fel llysgenhadon dros waith Amgueddfa Cymru, gan ddarparu rhaglen o sgysiau, teithiau a gweithgareddau eraill sy'n ategu gweithgareddau addysgol Amgueddfa Cymru.
- Yn ail, trwy ddarparu grŵp o wirfoddolwyr i gefnogi gwaith Amgueddfa Cymru. Mae Cyfeillion yn cyfarfod a chyfarach grwpiau ac unigolion, fel grwpiau Cyfeillion amgueddfeydd eraill ac ymwelwyr achlysurol, ac hefyd yn helpu staff curadurol gydag amryw o weithgareddau. Mae'n bwysig nodi ein bod yn ystyried hyn yn ychwanegiad gwerthfawr at ein gwaith.
- Yn drydydd, trwy roi cymorth ariannol i nifer o brojectau ac, eleni, cyfrannu'n hael tuag at ailwampio'r Adain Orllewinol Uchaf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, project Creu Hanes yn Sain Ffagan a noddi'r datganiadau ar yr organ yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Bu Cydgysylltydd Gwirfoddolwyr Amgueddfa Cymru hefyd yn gweithio gyda chydweithwyr i wella'r cyfleoedd i wirfoddoli yn sylweddol. O ganlyniad, derbyniodd Amgueddfa Cymru 6,484 awr o gyfraniad gan wirfoddolwyr. Cafodd hyn ei adlewyrchu y tu ôl i'r llenni, gyda gwirfoddolwyr yn gweithio mewn adrannau curadurol, myfyrwyr ar leoliadau rhan-amser yn datblygu eu cyfleoedd profiad gwaith a gwirfoddolwyr yn gweithio ym mlaen y tŷ yn cynnig teithiau tywys o amgylch yr arddangosfeydd. Mawr yw dyled Amgueddfa Cymru iddynt am eu hymrwymiad i'r elfen hon o'n gweithgareddau sydd ar gynydd.

Perfformiad Talu Prydlon

Mae Amgueddfa Cymru'n dilyn amcanion cod ymarfer *Better Payment* Trysorlys Ei Mawrhydi a'i nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod o'u derbyn. Saith diwrnod calendr oedd cyfartaledd y cyfnod talu anfonebau yn ystod 2011/12 (saith niwrnod yn 2010/11), sy'n cynnwys 98% (yn ôl nifer) o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (98% yn 2010/11). Ni wnaed taliad llog dan Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998 (£Dim yn 2010/11).

Adroddiad ar Gynaliadwyedd

Nod Amgueddfa Cymru yw creu amgueddfeydd cynaliadwy trwy ddatblygu arferion cynaliadwy ar gyfer y saith amgueddfa a hyrwyddo ffordd o fyw gynaliadwy drwy'r arddangosfeydd, digwyddiadau a rhaglenni dysgu. Mae gwarchod trysorau'r genedl ac agor ein drysau i 1.6 miliwn o ymwelwyr y flwyddyn yn defnyddio llawer o ynni. Cymerwyd camau pwysig dros y pum mlynedd diwethaf i leihau ôl troed carbon Amgueddfa Cymru trwy fuddsoddiad ariannol ac ymroddiad staff. Yn ôl gofynion Llywodraeth Cymru, rhaid i Adroddiadau Ariannol 2011/12 holl gyrff cyhoeddus Cymru nodi pa gynigion, targedau a chyflawniadau cynaliadwy sydd ar waith gan ganolbwyntio ar ddiffinio'r prif faterion cynaliadwyedd ac effeithiau hynny, a chynigion i wella'r rhain gan ddefnyddio'r dulliau priodol.

O 2012/13 ymlaen bydd Amgueddfa Cymru'n gorfod paratoi Adroddiad Cynaliadwyedd yn unol â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi yn *Public Sector Sustainability Reporting*. Byddwn yn paratoi'r adroddiad hwn yn unol â'r canllawiau hyn i'r graddau y bo'n bosibl, o ystyried y data sydd ar gael ar hyn o bryd. Bydd prosesau casglu data newydd yn cael eu rhoi ar waith yn 2012/13 er mwyn sicrhau ein bod yn cydymffurfio'n llawn â'r canllawiau hyn yn Adroddiad Ariannol y flwyddyn nesaf.

Targedau Perfformiad a Strategaeth y Dyfodol

Mae Polisi Ynni Amgueddfa Cymru wedi'i fabwysiadu fel cam mawr ymlaen tuag at sicrhau effeithlonrwydd ynni, ac fel prawf o gefnogaeth Amgueddfa Cymru i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Trwy reoli ynni a gweithredu systemau ar gyfer monitro a thargedu'r defnydd, mae Amgueddfa Cymru'n ymrwymo i ddefnyddio llai o ynni a dŵr.

Rydym yn annog pawb ledled ein holl safleoedd i leihau gwastraff trwy ailgylchu, arbed ac ailddefnyddio mwy.

Mae Datganiad Amgylcheddol Amgueddfa Cymru wedi gosod targed, sef cynhyrchu 2% yn llai o CO2 trwy ynni a chludiant bob blwyddyn. Cynhyrchwyd 5,897 tonnell o CO2 yn 2010/11, a llwyddwyd i ostwng hyn 5.6% i 5,569 tonnell yn 2011/12.

Byddwn yn pennu targedau ar gyfer lleihau gwastraff a'r defnydd o ddŵr yn 2012/13.

I gael rhagor o wybodaeth am sut mae Amgueddfa Cymru yn mynd ati i greu amgueddfa gynaliadwy, gan gynnwys y Datganiad Amgylcheddol, sy'n cael ei ddiweddarau bob blwyddyn, ewch i www.amgueddfacymru.ac.uk/cynaliadwyedd

Bioamrywiaeth

Nod Amgueddfa Cymru yw diogelu, gwarchod, gwella ac adfer planhigion ac anifeiliaid amrywiol yr holl safleoedd.

Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, bydd datblygiad yr Amgueddfa Hanes Natur yn cyfrannu'n allweddol at y trafodaethau cyfoes ar gynaliadwyedd, newid yn yr hinsawdd a dirywiad bioamrywiaeth. Y cysylltiad rhwng pobl a'r amgylchedd naturiol fydd un o themâu allweddol Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru hefyd. Mae arddangosfeydd teithiol yn cynnig cyfle pellach i drin a thrafod ein heffaith ar y byd.

Caffael Cynaliadwy

Rydym wedi mabwysiadu Polisi a Chynllun Caffael Cynaliadwy fel ymrwymiad i gaffael cynaliadwy. Mae'n mynd i'r afael â chostau ac effeithiau oes ein cynhyrchion a'n gwasanaethau, ac yn gwerthuso perfformiad amgylcheddol ein cyflenwyr a'n contractwyr.

Llywodraethu

Mae Amgueddfa Cymru wedi mabwysiadu system rheoli amgylcheddol trwy gyfrwng System Safonau Amgylcheddol y Ddraig Werdd, a datblygu polisiau craidd fel bod datblygu cynaliadwy wrth wraidd ei gweithrediadau:

- Safon Amgylcheddol y Ddraig Werdd – mae Amgueddfa Cymru bellach wedi cyrraedd Lefel 3
- Polisi a Chynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy
- Polisi Ynni

Hefyd, mae Amgueddfa Cymru yn gweithio'n agos gyda'r Ymddiriedolaeth Garbon ac wedi gweithredu ei hargymhellion yn dilyn cyfres o asesiadau ynni.

Mae arferion, prosesau a chyflawniadau cynaliadwy Amgueddfa Cymru yn cael eu hasesu'n allanol gan y Ddraig Werdd ac o dan Ymrwymiad Lleihau Carbon y Llywodraeth. Maent hefyd yn rhan o fframwaith cyffredinol rheolaeth fewnol, a cheir disgrifiad manylach o hyn yn y Datganiad Llywodraethu sy'n rhan o'r Adroddiad Ariannol hwn.

Y Polisi ar Gronfeydd Cadw

Fel corff sy'n gyfrifol am gasglu a chynnal asedau treftadaeth, gan gynnwys tir ac adeiladau, er mwyn cyflawni ei nodau ac amcanion, mae'r polisi ar gronfeydd cadw yn berthnasol i gronfeydd arian i'w wario yn unig, ac nid i'r cyfanswm arian a ddelir.

Mae'r polisi hwn yn parhau i fod yn ddibynnol ar, ac wedi'i gyfyngu gan, yr awdurdod a roddwyd gan Lywodraeth Cymru yng Nghytundeb Fframwaith Amgueddfa Cymru a oedd yn cyfyngu'r cronfeydd cadw ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2011/12 i 2% o'i chymorth grant, gydag eithriadau rhag unrhyw gyfyngiad o ran Grant Prynu Sbesimenau ac incwm hunangynhyrchiol. Gall eithriadau cyffredinol a phenodol pellach fod ar gael ar gais mewn perthynas ag Amgueddfa Genedlaethol y Glannau (i adlewyrchu'r trefniant cyd-ariannu gyda Dinas a Sir Abertawe), a phrojectau cyfalaf sy'n pontio ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Gall cyfyngiadau ar gario arian drosodd lesteirio rheolaeth ariannol ddarbodus. Mae cyfyngiadau ar gario arian drosodd yn arbennig o niweidiol i flaengynllunio cyllideb ar adeg pan fo arian cyhoeddus yn gyfyng iawn. Roedd Amgueddfa Cymru wedi paratoi ar gyfer derbyn llai o ddyraniad cymorth grant ac wedi cynllunio i gynyddu cyfanswm yr arian a gariwyd drosodd, ar ddiwedd 2011/12. Felly, mae'n braf dweud bod Llywodraeth Cymru wedi cytuno â'r egwyddor y dylai'r Amgueddfa geisio lleihau effeithiau'r toriadau i gymorth grant y dyfodol trwy fanteisio ar arbedion arian parod sy'n codi yn ystod y flwyddyn er mwyn lleddfu effaith y toriadau hynny yn y dyfodol. Fel tystiolaeth o'u cytundeb â'r dull hwn, cytunodd Llywodraeth Cymru i'r cais i gynyddu'r cyfyngiad ar gario arian drosodd ar ddiwedd 2011/12 o 2% i 6%. Trwy wneud hyn bydd Amgueddfa Cymru'n gallu parhau i gyflawni blaenoriaethau ei Gweledigaeth er gwaethaf gostyngiad yn y grant gan y Llywodraeth.

Diolch i ddulliau ddarbodus Amgueddfa Cymru o gadw arbedion y flwyddyn dros y blynyddoedd diwethaf, yn ogystal ag effaith cynnig diswyddiadau gwirfoddol i staff, mae Amgueddfa Cymru wedi sicrhau bod ganddi ddigon o adnoddau ariannol i barhau i ymateb i heriau'r dyfodol. Talwyd blaendaliadau'r cyfraniad cyflogwr i'r Cynllun Pensiwn, gan leihau costau cyflogaeth yn y blynyddoedd nesaf.

Cynhelir cronfeydd preifat ar wahân ac fe'u nodir yn y cyfrifon. Nid oes unrhyw derfyn ar gario'r rhain drosodd, a pholisi Amgueddfa Cymru yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u cadw i'w defnyddio ar broiectau a chynlluniau Cyfalaf nad oes modd derbyn cyllid craidd na chymorth grant ar eu cyfer, gan gadw o fewn unrhyw gyfyngiadau ar ddefnydd sydd yn y Cronfeydd Preifat. Nid yw Amgueddfa Cymru'n bwriadu lleihau'r cronfeydd preifat cyfyngedig sydd ganddi trwy ddefnyddio'r cronfeydd hynny i wneud iawn am unrhyw ddiffyg posibl a achosir gan ostyngiadau mewn cymorth grant refferiwl.

Caiff elw'r is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i'r Amgueddfa, Mentrau AOCC Cyf., ei ddefnyddio i ddarparu cyllid ychwanegol tuag at nodau ac amcanion Amgueddfa Cymru. Ar adegau, gall hyn olygu ail-fuddsoddi elw yn yr is-gwmni masnachu er mwyn gwella'r elw masnachu ymhellach. Bydd y trefniadau i drosglwyddo'r elw i Amgueddfa Cymru hefyd yn rhoi ystyriaeth briodol i gadw goblygiadau treth y masnachu mor isel â phosibl.

Er gwaetha'r anawsterau presennol ynghylch arian cyhoeddus a her y sefyllfa economaidd o ran codi arian o ffynonellau preifat, mae Amgueddfa Cymru yn benderfynol o barhau â'r cynllun tymor hir o ddatblygiadau cyfalaf a gwneud gwaith adnewyddu yn ei safleoedd er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r Weledigaeth. Er mwyn ariannu'r datblygiadau hyn yn rhannol a rheoli cyllidebau'n ddarbodus, mae'n hanfodol cadw'r hyblygrwydd mwyaf posibl wrth gadw cronfeydd, ar ffurf cario arian drosodd, cronfeydd preifat ac elw masnachol.

Cyfanswm Cronfeydd Amgueddfa Cymru ar 31 Mawrth 2012 oedd £97,388,000. Ceir dadansoddiad yn y nodiadau sy'n cyd-fynd â'r Cyfrifon Ariannol.

Polisi a Pherfformiad Buddsoddiadau

Rheolir buddsoddiadau cronfeydd preifat Amgueddfa Cymru gan yr ymgynghorwyr Barclays Wealth. Mae polisi buddsoddi Amgueddfa Cymru'n derbyn cyfnewidioldeb tymor byr wrth geisio sicrhau enillion buddsoddi cadarnhaol yn dilyn effeithiau chwyddiant, ac yn cydnabod y gall gwerth cyfalaf newid yn arwyddocaol o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn cyfrifon arian parod, i fod ar gael yn rhwydd i'w buddsoddi yn y rhaglen gyfalaf. Mae perfformiad y cronfeydd hyn yn cael ei adolygu'n gyson, gan wneud newidiadau i'r portffolio fel sy'n briodol i lefel derbyniol y risg. Yn erbyn cefndir o brisiau ecwiti cyfnewidiol, gostyngodd gwerth y portffolio ychydig yn ystod y flwyddyn o £2,090,000 i £2,079,000.

Hefyd, cadwodd Amgueddfa Cymru, trwy gymynroddion, fuddsoddiad ecwiti mewn 11 cwmni o'r radd flaenaf. Cafwyd gostyngiad yng ngwerth y portffolio hwn ryw ychydig hefyd yn ystod y flwyddyn o £68,000 i £67,000.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae gan Amgueddfa Cymru gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio sydd ar gael i'r holl staff parhaol. Fel y mwyafrif helaeth o gynlluniau o'r fath, mae prisiau blynyddol diweddar a welir ar y fantolen yn dangos diffyg ariannol o gymharu â rhwymedigaethau'r Cynllun. Mae trafferthion y marchnadoedd ecwiti, ynghyd â'r rhwymedigaethau cynyddol dan y Cynllun yn sgil ffactorau fel yr aelodau'n byw'n hirach, yn golygu bod llawer o Gynlluniau o'r fath dan bwysau, gyda llawer ohonynt yn cau yn y blynyddoedd diwethaf.

Mae'r prisiad a welir ar fantolen eleni, fel y'i cyfrifwyd dan Safon Adrodd Ariannol (FRS) 17, yn dangos bod y diffyg ariannol wedi cynyddu o £13.326 miliwn i £14.931 miliwn. Er bod gwerth asedau'r Cynllun wedi cynyddu o £74.5 miliwn i £77.7 miliwn, mae rhwymedigaethau'r Cynllun hefyd wedi cynyddu. Mae'r diffyg yn parhau'n sylweddol i na'r £27.2 miliwn yn 2010. Ceir rhagor o fanylion am sut y cyfrifir costau pensiwn yn y nodyn ar bolisiau cyfrifyddu sydd yn y cyfrifon, ac mae gofynion datgelu sydd yn FRS 17 i'w gweld yn Nodyn 17 y datganiadau ariannol.

Yn 2010/11, cytunodd Amgueddfa Cymru ac Ymddiriedolwyr y Cynllun ar brisiad actiwaraid tair blynedd y cynllun hyd 31 Mawrth 2009, yn ogystal â'r cynllun adfer cysylltiedig i ddileu diffyg ariannol y Cynllun. Bydd y cynllun yn cael gwared ar y diffyg ariannol dros gyfnod estynedig, gan adlewyrchu cynhaliaeth y Cynllun dan Warant y Goron a bod y Rheoleiddiwr Pensiwn yn derbyn y cynigion. Gydag Amgueddfa Cymru wedi cynyddu cyfraniadau'r cyflogwr i 21.3% ychydig flynyddoedd yn ôl, mae'r cynllun adfer yn adleisio pecyn o fesurau y cytunwyd arnynt ag Ymddiriedolwyr y Cynllun, ar ôl ymgynghori'n fanwl â'r aelodau (gan gynnwys cyfres o opsiynau ar gyfer newid). Mae'r mesurau hyn yn cynnwys cynyddu cyfraniadau'r gweithwyr cyflogedig, addasu'r oedran ymddeol arferol i 65 a mwy o hyblygrwydd ynghylch troi hawliau pensiwn yn arian. Mae sefydlu'r mesurau hyn, a'r effaith y byddant yn ei chael ar y cynllun adfer, yn golygu bod Amgueddfa Cymru yn gallu cadw at y fframwaith presennol, sef cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, yn seiliedig ar gyflog terfynol, gan ddenu a chadw gweithwyr o safon.

Fel y soniwyd eisoes yn yr adroddiad hwn, bu modd i Amgueddfa Cymru dalu blaensymiau ar gyfraniadau cyflogwr i'r Cynllun, gwerth £700,000 erbyn diwedd y flwyddyn, diolch i gamau gweithredu darbodus Amgueddfa Cymru cyn y toriadau mewn cymorth grant, gan sicrhau cronfa wrth gefn ar ddiwedd 2011/12, yn dilyn cyfraniadau cyflogwr o £1.382 miliwn a dalwyd ymlaen llaw yn 2010/11. Bydd y blaensymiau hyn yn lleihau'n raddol dros y blynyddoedd nesaf gan helpu i reoli cyllidebau a pharhau i ddarparu gwasanaethau rheng-flaen.

Polisiau'n sy'n Ymwneud â Staff

Cyfleoedd Cyfartal

Mae dyletswyddau cydraddoldeb statudol yn sail i agenda amrywiaeth Amgueddfa Cymru o hyd, ac yn ystod y flwyddyn aethom ati i greu amcanion cydraddoldeb a chynllun cydraddoldeb strategol ar gyfer ymgynghoriad yn 2012/13. Mae'r cynllun yn amlinellu sut y bydd Amgueddfa Cymru yn cyflawni'r amcanion hyn ac yn adrodd ar y cynnydd. Mae Amgueddfa Cymru yn disgwyl elwa ar fanteision dyletswydd integredig unigol, yn enwedig o ran osgoi ailadrodd mewn cynlluniau unigol.

Yn ystod 2011, dathlodd Amgueddfa Cymru fis Hanes LGBT (Pobl Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol) am y tro cyntaf erioed, gyda rhaglen o arddangosfeydd a digwyddiadau amrywiol ar draws pedair amgueddfa. Daeth nifer dda o bobl i'r arddangosfeydd a digwyddiadau hyn, a chafwyd ymateb cadarnhaol gan ymwelwyr a'r wasg LGBT. Cafodd tri o'r staff eu gwahodd i siarad mewn Cynhadledd Hawliau Dynol LGBT Ryngwladol a gynhaliwyd yng Nghaerdydd ym mis Awst, ac roedd Amgueddfa Cymru unwaith eto'n bresennol ym Mardi Gras Caerdydd yn ystod y flwyddyn – gan helpu i godi proffil Amgueddfa Cymru ymhlith y gymuned LGBT, herio'r rhagdybiaethau ynglŷn â beth sydd gan Amgueddfa Cymru i'w gynnig ac ymgysylltu â'r gymuned hon er mwyn helpu i lywio gwasanaethau Amgueddfa Cymru.

Mae Amgueddfa Cymru'n parhau i weithio mewn partneriaeth gyda Gyrfa Cymru er mwyn cynnig profiad gwaith i fyfyrwyr ysgol sydd ag anableddau ac anghenion ychwanegol. Yn ystod 2011/12, cafodd deg myfyriwr brofiad gwaith gydag Amgueddfa Cymru, yn amrywio o un diwrnod i ddiwrnod yr wythnos gydol y flwyddyn academiaidd. Enillodd Amgueddfa Cymru wobwr 'Partner Mwyaf Gwerthfawr' Gyrfa Cymru yn ystod y flwyddyn, i gydnabod y gwaith hwn.

Ymgynghori â Staff

Mae Amgueddfa Cymru'n parhau i gydymffurfio â rheoliadau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005, gan ymgynghori â staff, yn uniongyrchol a thrwy undebau cydnabyddedig, ar newidiadau mawr yn y sefydliad. Ateir y gofyniad cyfreithiol hwn i ymgynghori gan amrywiol ddulliau gan gynnwys cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adran, gweithgoreu, defnydd o e-bost a'r fewnwyd a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel y bo'n briodol. Mae Amgueddfa Cymru hefyd wedi parhau i gynnal ei Fforwm Staff yn rheolaidd bob deufis, lle mae'n trafod materion o bwys gyda chynrychiolwyr undebau llafur cydnabyddedig. Mae cofnodion y cyfarfodydd hyn yn cael eu cyflwyno'n ffurfiol i Weithgor y Staff. Yn ystod y flwyddyn hefyd, cafodd cynrychiolwyr y tri undeb cydnabyddedig eu gwahodd i fynychu cyfarfodydd misol Gweithgor y Staff er mwyn sicrhau bod unrhyw ymgynghori yn glir ac yn agored.

Hyfforddi staff

Mae Amgueddfa Cymru'n parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddarparu cyfleoedd datblygu a hyfforddiant (ffurfiol ac anffurfiol) i'w holl staff. Mae Amgueddfa Cymru wedi clustnodi statws Buddsoddwyr Mewn Pobl fel ffon fesur allanol hollbwysig o'r ymrwymiad hwn. Mae Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru, Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Amgueddfa Lechi Cymru, Amgueddfa Genedlaethol y Glannau a Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru wedi ennill yr achrediad hwn. Mae Amgueddfa Wlân Cymru yn gweithio tuag at asesiad. Yn ystod y flwyddyn, llwyddodd Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru ac Amgueddfa Genedlaethol y Glannau i gadw eu hachrediad a sicrhau'r safon Aur (y dyfarniad uchaf posibl).

Data Absenoldeb Salwch

Mae gan Amgueddfa Cymru bolisiau i gefnogi rheoli absenoldeb o'r gwaith. Mae Amgueddfa Cymru yn ystyried unrhyw absenoldeb dros 28 diwrnod yn olynol yn absenoldeb tymor hir. Mae pob absenoldeb yn cael ei gofnodi a'i fonitro gan reolwyr llinell a'r Adran Adnoddau Dynol. 3.9% oedd absenoldebau ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2012, o gymharu â 3% y flwyddyn flaenorol. Mae Amgueddfa Cymru yn parhau i sicrhau bod addasiadau rhesymol yn cael eu cyflwyno, gyda'r Adran Adnoddau Dynol, y gweithiwr, swyddog iechyd galwedigaethol a rheolwyr llinell yn cydweithio fel bo'r gweithiwr yn gallu dychwelyd i'r gwaith yn gynt neu er mwyn darparu cymorth penodol.

Adroddiad ar Dâl

Mae gan Amgueddfa Cymru system gyflogau a graddfeydd y cytunwyd arni ac a gyflwynwyd yn benodol er mwyn sicrhau triniaeth deg a chyfiawn i bawb. Mae'n cwmpasu pob gweithiwr, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, gan mai Llywodraeth Cymru sy'n cytuno ar delerau ac amodau ei benodiad ef. Mae proses apêl fewnol annibynnol ar gael er mwyn ystyried materion yn ymwneud â graddfeydd.

Bob blwyddyn, mae gweithgor yn ystyried pecyn cyflogau Amgueddfa Cymru ac yn datblygu cylch cyflog (cynnig) a gyflwynir i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo ac sy'n sail i drafodaethau gydag undebau llafur cydnabyddedig. Mae pecyn cyflogau ac amodau newydd ar gyfer yr holl sefydliad yn deillio o hyn. Rhaid cydymffurfio â'r rhain tan y cylch trafod nesaf. Mae cynnydd blynyddol o dan y cylch cyflogau'n dibynnu ar y system o adolygiadau datblygiad personol. Mae'r holl staff yn derbyn unrhyw elfennau chwyddiant o fewn y cylch cyflogau y cytunwyd arnynt.

Mae cyflog y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol a bonws blynyddol posibl. Y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau, sy'n cynnwys y Llywydd, yr Is-lywydd, y Trysorydd, yr Athro John Last (ymddeolodd 21 Mai 2012), Miriam Griffiths a Gareth Williams sy'n cytuno ar faint unrhyw fonws. Adolygir perfformiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn erbyn amcanion a bennwyd ymlaen llaw, yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru.

Rhestrir Cyfarwyddwyr Amgueddfa Cymru ar dudalen 17 ac mae rhagor o fanylion am daliadau a budd-daliadau pensiwn y Cyfarwyddwyr yn Nodyn 7(c) i'r Cyfrifon, ac mae'r wybodaeth honno'n destun archwiliad. Nid oes unrhyw un o'r Cyfarwyddwyr ar gytundeb tymor penodol, a chyflogir pob un, heblaw'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, o dan delerau ac amodau safonol Amgueddfa Cymru. Mae unrhyw newidiadau i delerau ac amodau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn amodol ar gytundeb y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau a Llywodraeth Cymru, lle bo hynny'n briodol. Mae Nodyn 7(e) i'r Cyfrifon yn nodi'r berthynas rhwng taliad y cyfarwyddwr sy'n derbyn y cyflog uchaf yn y sefydliad a thaliad canolrifol gweithlu'r sefydliad hwnnw.

Deuddeg mis yw'r cyfnod rhybudd ar gyfer y Cyfarwyddwr Cyffredinol, a chwe mis fel arfer ar gyfer y Cyfarwyddwyr eraill. Dyma ddyddiadau cychwyn cyflogaeth y Cyfarwyddwyr:

David Anderson (Cyfarwyddwr Cyffredinol)	11 Hydref 2010
Robin Gwyn	1 Chwefror 2001
Mark Richards	25 Ionawr 1999
John Williams-Davies	1 Medi 1973
Neil Wicks	27 Mehefin 2011

Mae cytundeb dileu swyddi safonol Amgueddfa Cymru yn cynnwys darpariaeth ar gyfer iawndal am derfynu swydd yn gynnar.

Polisi Cymraeg

Disgwylir i bob CNLC lunio ac adolygu Cynllun Gweithredu Iaith Gymraeg (fel rhan o'r broses o weithredu eu Cynllun Iaith Gymraeg). Cafodd Cynllun Gweithredu Iaith Gymraeg 2011/12 Amgueddfa Cymru ei roi ar waith yn ystod y flwyddyn ac fe'i diwygiwyd wedyn i adlewyrchu goblygiadau prif-ffrydio Cynllun Gweithredol cyffredinol 2012/13. Cynhaliwyd adolygiad pedair blynedd rheolaidd y Cynllun Iaith Gymraeg yn 2011; cafodd ei ddiweddarau a'i gyflwyno, ar y cyd â'r Cynllun Gweithredu, i Fwrdd yr Iaith Gymraeg, a gymeradwyodd y cynllun ym mis Mawrth 2012.

Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn unol ag Adran 9(8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielaau 1992. Mae manylion tâl yr archwilydd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 yn Nodyn 6 y Cyfrifon Ariannol.

Prif Swyddfa

Prif swyddfa Amgueddfa Genedlaethol Cymru yw Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

Prif Ymgynghorwyr

Bancwyr:	Lloyds TSB Bank PLC, Caerdydd
Cyfreithwyr:	Geldards LLP, Caerdydd
Archwilydd Mewnol:	RSM Tenon Ltd, Caerdydd
Rheolwyr Buddsoddiadau:	Barclays Wealth, Caerdydd
Rheolwyr y Gronfa Bensiynau:	BBS Consultants and Actuaries Ltd, Bryste
Trethiant:	Deloitte & Touche LLP, Caerdydd

David Anderson

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Gorffennaf 2012

J. Peter W. Morgan

Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Gorffennaf 2012

BWRDD YR YMDDIRIEDOLWYR

(O 1 Ebrill 2011 ymlaen)

Llywydd

Paul E. Loveluck, CBE, JP, BA *† (ymddeolodd ar 31 Mai 2011)

Elisabeth Elias, MA, DL *† (penodwyd ar 1 Mehefin 2011)

Is-lywydd

Elisabeth Elias, MA, DL *† (tan 31 Mai 2011)

Dr Haydn Ellis Edwards, B.Sc., MBA, Ph.D., FRSC, F.I.Mgt. *† (penodwyd ar 1 Hydref 2011)

Trysorydd

J. Peter W. Morgan, M.Sc., FCA *†

Penodwyd gan Lywodraeth Cymru

Gareth Williams †

Carole-Anne Davies, BA (Anrh.), P.G. Dip. LCW Open *

Miriam Hazel Griffiths, MA †

Yr Athro R. Gareth Wyn Jones, D.Phil., D.Sc., FSB, FRSC, FLSW †

Christina Macaulay, MA (Anrh.)

David Vokes LLB, MA †

Yr Athro Tony Atkins BSc, MA, Ph.D., Sc.D., FIMechE, FIMMM, C.Eng, FR.Eng

Penodwyd gan Amgueddfa Cymru

Dr Iolo ap Gwynn, B.Sc., Ph.D., FRMS (ymddeolodd ar 21 Mai 2012)

Yr Athro J. Last, CBE, MA, D.Litt., Hon FMA, FRSA (ymddeolodd ar 21 Mai 2012)

Yr Athro Jonathan Osmond, MA, D.Phil (Oxon), F.R.Hist. S. *

Keshav Singhal FRCS, M.Ch.

Victoria Provis MBA

Yr Athro Robert Pickard BSc, Ph.D., FSB (penodwyd ar 1 Mehefin 2012)

Dr Glenda Jones BA (Anrh.), Ph.D (penodwyd ar 1 Mehefin 2012)

* Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio † Aelodau o'r Pwyllgor Adolygu Perfformiad

Aelodau Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio

Laurie Pavelin (Cadeirydd)

Eurfyl ap Gwilym

Huw Williams

BWRDD MENTRAU AOCC CYF

(O 1 Ebrill 2011 ymlaen)

Gareth Williams (Cadeirydd)

Christina Macaulay

Sian Llywelyn

Nerys Howell Snowsill

David Anderson

Jon Sheppard (ymddeolodd ar 2 Mai 2011)

Mark Richards (penodwyd ar 12 Mai 2011)

Philip Smith

Mark Rainey (Ysgrifennydd y Cwmni) (penodwyd ar 12 Mai 2011, ymddiswyddodd ar 1 Ionawr 2012)

Neil Wicks (Ysgrifennydd y Cwmni) (penodwyd ar 1 Ionawr 2012)

CYFARWYDDIAETH

(O 1 Ebrill 2011 ymlaen)

Cyfarwyddwr Cyffredinol

Cyfarwyddwr Cyfathrebu

Cyfarwyddwr Gweithrediadau a Dirprwy Gyfarwyddwr Gweithredol

Cyfarwyddwr Cyllid

Cyfarwyddwr Dysgu a Rhaglennu

Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil

David Anderson

Robin Gwyn (tan 30 Mehefin 2012)

Mark Richards

Jon Sheppard (tan 2 Mai 2011)

Neil Wicks (o 27 Mehefin 2011)

Michael Tooby (tan 31 Hydref 2011)

John Williams-Davies

Datganiad o Gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992, mae'n rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Lywodraeth Cymru, gyda chydysyniad y Trysorlys. Paratwir y cyfrifon i ddangos darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Amgueddfa Cymru a'i hadnoddau net, enillion a cholledion wedi a heb eu gwireddu, a llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n rhaid i'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol gydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy (2005): Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, yn benodol:

- cydymffurfio â chyfarwyddyd cyfrifon Gweinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisïau cyfrifyddu priodol mewn ffordd gyson
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol
- nodi a yw'r safonau cyfrifyddu perthnasol wedi cael eu dilyn fel y nodwyd nhw yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac esbonio unrhyw wriad sylweddol yn y datganiadau ariannol
- paratwir y cyfrifon ar sail busnes hyfyw.

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddu Llywodraeth Cymru wedi dynodi mai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fydd Swyddog Cyfrifyddu Amgueddfa Cymru. Mae Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio Cyfrifoldebau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fel Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys bod yn gyfrifol am sicrhau priodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano, a chadw cofnodion priodol a diogelu asedau Amgueddfa Cymru.

Datganiad ar Ddatgelu Gwybodaeth i Archwilwyr

Cyn belled ag y bo'r Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Trysorydd, sef cynrychiolwyr Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, yn ymwybodol, nid oes unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad sy'n anhysbys i archwilwyr Amgueddfa Cymru, ac maent wedi cymryd yr holl gamau disgwylidig er mwyn cael gwybod am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad, ac er mwyn sicrhau bod archwilwyr Amgueddfa Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

1. Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw system gadarn o reolaeth fewnol sy'n helpu i wireddu polisiau, amcanion a Gweledigaeth Amgueddfa Cymru fel y pennwyd gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr, a hynny wrth amddiffyn y cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo yn Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.

2. Diben y Fframwaith Llywodraethu

Bwriad y system rheolaeth fewnol yw rheoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu unrhyw risg o fethu cyflawni polisiau, nodau ac amcanion; nid yw felly'n rhoi sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd ond mae'n cynnig lefel resymol o sicrwydd. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus o nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion Amgueddfa Cymru, pwysu a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn o ddigwydd a'u heffaith petaent yn digwydd, a'u rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Bu'r system rheolaeth fewnol yn gweithredu gydol y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a'r cyfrifon blynyddol, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys. I gefnogi'r system rheolaeth fewnol, mae Amgueddfa Cymru'n gweithredu polisiau Twyll a Chwythu'r Chwiban sy'n destun adolygiad archwilio.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae trefniadau llywodraethu Amgueddfa Cymru yn cydymffurfio'n llwyr â'r Cod Llywodraethu ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol a gyhoeddwyd gan y National Governance Hub a'u cymeradwyo'n llawn gan y Comisiwn Elusennau. Mae'r Ymddiriedolwyr wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 11 o Ddeddf Elusennau 2011 i ystyried y canllawiau a gyhoeddwyd gan y Comisiwn Elusennau, gan gynnwys y rhai ar fudd cyhoeddus. Mae'r Adroddiad Ariannol hwn yn rhoi adroddiad cynhwysfawr am y modd y bydd Amgueddfa Cymru'n cyflawni hyn yn unol â'i nodau a'i hamcanion.

Mae'r paragraffau canlynol yn crynhoi'r fframwaith llywodraethu a'r system rheolaeth fewnol a roddwyd ar waith yn Amgueddfa Cymru yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012. Disgrifir y fframwaith hwn er mwyn adlewyrchu'r trefniadau sy'n bodoli er mwyn bodloni egwyddorion craidd llywodraethu effeithiol.

3.1 Canolbwyntio ar Ddiben a Chanlyniadau Amgueddfa Cymru (Rhoi'r Dinesydd yn Gyntaf; Sicrhau Gwerth am Arian)

Gweledigaeth ddeng mlynedd Amgueddfa Cymru yw 'creu amgueddfa ddysg o safon ryngwladol'. Paratowyd fersiwn ddrafft o ddogfen gynllunio tymor canolig Amgueddfa Cymru ar ffurf Map Gweledigaeth, sef Cynllun Corfforaethol i bob pwrpas. Mae'n amlinellu'r deg amcan allweddol dros y tair blynedd nesaf, gyda'r nod penodol o alluogi Amgueddfa Cymru i gyflawni'r Weledigaeth hon. Mae'r amcanion allweddol, a restrir isod, hefyd yn cyd-fynd â strategaethau ac amcanion Llywodraeth Cymru ac yn cynnig fframwaith cadarn ar gyfer gweithgareddau Amgueddfa Cymru:

Pobl Cymru

- Byddwn ni'n datblygu ein hamgueddfeydd o safon ryngwladol er mwyn ysbrydoli dysgu a chysylltu pobl â'r gorffennol, y presennol a'r dyfodol
- Byddwn ni'n creu **bri rhyngwladol**.

Cynrychioli Cymru

- Byddwn ni'n denu cynulleidfaoedd penodedig â blaenoriaeth
- Byddwn ni'n cyflwyno casgliadau a gwaith ymchwil cyfoes a pherthnasol o safon ryngwladol
- Byddwn ni'n cyfleu ein casgliadau a'n hatgofion ni i gyd trwy adrodd straeon perthnasol, ystyrlon ac addysgiadol

Gwella Perfformiad

- Byddwn ni'n ehangu ein **partneriaethau** cymunedol, strategol ac ariannol
- Byddwn ni'n cynnal ac yn ymestyn **doniau**, **sgiliau proffesiynol** a **galluoedd craidd** ein staff
- Byddwn ni'n defnyddio atebion rhithwir a'r **cyfryngau newydd**.

Llwyddiant Ariannol

- Byddwn ni'n **hyrwyddo cynaliadwyedd** cyhoeddus, gwleidyddol ac ariannol
- Byddwn ni'n defnyddio dull **strategol** a **masnachol** i ddatblygu a dyrannu adnoddau.

Caiff yr amcanion eu rhoi mewn cyd-destun blynyddol yn y Cynllun Gweithredol, gyda chyfres o gynlluniau amcanion adrannol yn sail iddo sydd hefyd wedi'u strwythuro o amgylch y Map Gweledigaeth.

Defnyddir cyfres o ddangosyddion ansoddol a meintiol, wedi'u cymeradwyo gan y Gweithgor Cyfunol gan ddefnyddio'r pecyn Gwerthuso, Monitro ac Adrodd, i fonitro perfformiad Amgueddfa Cymru yn erbyn yr amcanion.

Mae'r cynlluniau adrannol yn cael eu monitro gan y Cyfarwyddwyr, ac yn cael eu cynnwys yn Adroddiad Monitro'r Cynllun Gweithredol bob chwarter a'u cyflwyno i gyfarfodydd chwarterol y Pwyllgor Adolygu Perfformiad, y Gweithgor Cyfunol, Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a Llywodraeth Cymru. Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn derbyn adroddiad yn rhoi'r diweddaraf am y Weledigaeth bob chwarter, sy'n crynhoi'r perfformiad. Bydd yn cael ei adolygu, ac yn 2012/13 bydd yr adroddiad chwarterol yn cael ei ddiwygio i gynnwys dadansoddiad llawnach o ddangosyddion perfformiad a thueddiadau.

3.2 Ymddiriedolwyr a Swyddogion yn Cydweithio i Sicrhau Diben Cyffredin gyda Rolau a Swyddogaethau Clir

Bwrdd yr Ymddiriedolwyr sydd ag awdurdod gweithredol dros Amgueddfa Cymru, a'r Bwrdd sy'n gyfrifol am lywodraethu, rheolaeth ariannol ac asedau'r sefydliad. Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn gyhoeddus i drafod ei fusnes.

Mae Aelodau o Fwrdd Ymddiriedolwyr yr Elusen yn cael eu penodi gan Lywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru, yn unol â'r niferoedd a nodir yn y Siarter Frenhinol atodol ac yn unol ag egwyddorion dethol agored fel yr argymhellir gan Adolygiad Nolan. Sefydlwyd Is-bwyllgor Penodiadau er mwyn cynorthwyo a chynghori ar y broses. Mae pob aelod newydd a benodir yn dilyn rhaglen ymsefydlu, gyda llawlyfr cynhwysfawr, yn fuan ar ôl cael ei benodi. Nid yw'r un aelod o Fwrdd yr Ymddiriedolwyr yn cael taliad gan Amgueddfa Cymru. Cedwir manylion eu swyddi cyfarwyddwyr ac unrhyw fuddiannau arwyddocaol eraill mewn Cofrestr Buddiannau, sy'n agored i'r cyhoedd ac a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

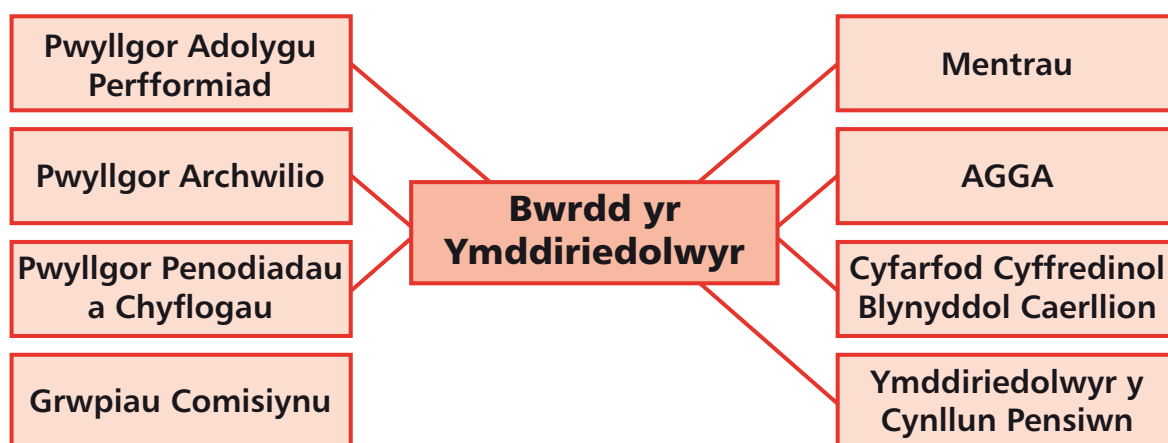
Ymddeolodd Llywydd y Bwrdd, Paul Loveluck, ar 31 Mai 2011, ar ôl bron i naw mlynedd o wasanaeth. Penodwyd ei olynydd, Elisabeth Elias (cyn Is-Lywydd) yn Llywydd ar 1 Mehefin 2011 am dymor o bedair blynedd.

Mae atodlen o aelodau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr gydol y flwyddyn a hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymddeoliadau a phenodiadau newydd, yn rhan o'r Adroddiad Ariannol hwn. Mae'r atodlen hefyd yn nodi pa Ymddiriedolwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor Adolygu Perfformiad a'r Pwyllgor Archwilio. Dangosir record presenoldeb yng nghyfarfod Bwrdd yr Ymddiriedolwyr isod. Cafwyd esboniadau boddhaol am bob absenoldeb.

Ymddiriedolwr	Dyddiad cyfarfod Bwrdd yr Ymddiriedolwyr				Nifer y cyfarfodydd	Presenoldeb %
	7/4/11	14/7/11	6/10/11	8/12/11		
Elisabeth Elias	✓	✓	✓	✓	4	100%
J. Peter W Morgan	✓	✓	✓	✓	4	100%
Dr Haydn Edwards	✓	✓	✓	✓	4	100%
Dr Iolo ap Gwynn	✓	✓	✓	✓	4	100%
Yr Athro John William Last	✓	✓	✓	✓	4	100%
Gareth Williams	✓	✓	✓	✓	4	100%
Carole-Anne Davies	✓	✓	✓	✓	4	100%
Christina Macaulay	✓	✓	✓	✓	4	100%
Yr Athro Emeritws Richard Gareth Wyn Jones	✓	✗	✓	✓	3	75%
Miriam Hazel Griffiths	✓	✓	✗	✓	3	75%
Yr Athro Jonathan Osmond	✓	✓	✗	✗	2	50%
David Beresford Vokes	✓	✓	✓	✓	4	100%
Yr Athro Tony Atkins	✓	✓	✓	✗	3	75%
Victoria Mary Provis	✓	✓	✓	✓	4	100%
Keshav Singhal	✓	✗	✓	✓	3	75%
Paul Loveluck*	✓	Amher-thnasol	Amher-thnasol	Amher-thnasol	1	100%

* Ymddeolodd ar 31 Mai 2011

Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn dirprwyo rhywfaint o awdurdod i is-bwyllgorau amrywiol, yn bennaf y Pwyllgor Adolygu Perfformiad, sydd â chylch gwaith eang o fonitro materion gweithredol, a'r Pwyllgor Archwilio, sydd â Chadeirydd annibynnol a dau aelod annibynnol arall. Mae'r pwyllgorau hyn yn cyfarfod bob chwarter. Mae'r Cylch Gorchwyl yn nodi'n glir beth yw cylch gwaith a chyfrifoldebau pob pwyllgor. Dyma strwythur y Bwrdd:

Mae'r Ymddiriedolwyr hefyd yn penodi Bwrdd Mentrau AOCC Cyf., yr is-gwmni sy'n llywio gweithgareddau masnachu Amgueddfa Cymru ac, yn ogystal â Chyfarwyddwyr sy'n Ymddiriedolwyr, mae Cyfarwyddwyr anweithredol eraill sydd â phrofiad masnachol perthnasol yn cael eu penodi. Mae'r Adroddiad Ariannol yn cynnwys rhestr o Aelodau'r Bwrdd.

Y Gyfarwyddiaeth sy'n arwain a rheoli materion gweithredol o ddydd i ddydd, ac mae'r manylion i'w gweld yn yr adroddiad hwn. Penodir holl aelodau'r Gyfarwyddiaeth trwy gystadleuaeth agored ac maent yn cael eu cyflogi dan y Telerau ac Amodau Cyflogaeth safonol, sy'n berthnasol i'r holl staff ac eithrio'r Gyfarwyddwr Cyffredinol. Caiff ei delerau penodi ef eu cytuno â Llywodraeth Cymru.

3.3 Hyrwyddo Gwerthoedd Amgueddfa Cymru ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da Trwy Gynnal Safonau Ymddygiad ac Ymddwyn o Safon Uchel

Mae Amgueddfa Cymru yn cefnogi saith egwyddor bywyd cyhoeddus yr Arglwydd Nolan – Anhunanoldeb, Uniondeb, Gwrthrychedd, Atebolrwydd, Bod yn Agored, Gonestrwydd ac Arweinyddiaeth. Mae'n cefnogi Cod Moeseg Cymdeithas yr Amgueddfeydd ac yn ymroi i sicrhau bod ei holl weithwyr ac Ymddiriedolwyr yn dilyn yr egwyddorion hyn. Disgwylir i'r holl Ymddiriedolwyr gydymffurfio'n llawn â Chod Ymddygiad Amgueddfa Cymru, sydd wedi'i gymeradwyo gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr.

Mae'r holl staff yn cael hyfforddiant sefydlu corfforaethol, sy'n darparu gwybodaeth am bob math o bolisiau, gweithdrefnau a rheoliadau gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol, iechyd a diogelwch, cydraddoldeb a TG. Mae hyfforddiant cyfrifiadurol ychwanegol ar bolisiau a gweithdrefnau ar gael hefyd. Mae'r Rheoliadau Ariannol, polisiau a gweithdrefnau ar gael ar y fewnwyd i bob aelod o staff.

Mae Amgueddfa Cymru'n disgwyl i bob aelod o staff ymddwyn yn onest a chywir bob amser, a diogelu'r adnoddau cyhoeddus sydd yn ei ofal. Mae Amgueddfa Cymru'n ystyried twyll neu ladrad o unrhyw fath – beth bynnag fo'r gwerth – yn gwbl annerbyniol, ac mae'r polisiau canlynol ar waith i atal ac ymdrin ag achosion o'r fath.

- Polisi Chwythu'r Chwiban
- Polisi Twyll a Llygredd
- Polisiau Adnoddau Dynol ar ddisgyblu staff sy'n gysylltiedig ag achosion o'r fath.

O dan y Polisi Twyll a Llygredd, cyfrifoldeb rheolwyr llinell yw sicrhau bod ganddynt system reolaeth fewnol ddigonol yn eu meysydd cyfrifoldeb a bod dulliau rheoli'n gweithredu'n effeithiol.

Mae gan Amgueddfa Cymru God Ymarfer ar gyfer Cwynion, sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion yn Amgueddfa Cymru. Mae pob agwedd ar gwynion yn cael eu hymchwilio'n llawn, a chaiff camau unioni addas eu nodi a'u gweithredu, gan gynnwys newidiadau i weithdrefnau lle bo'n briodol.

Yn 2011/12, ymwelodd dros 1.5 miliwn o bobl â'r amgueddfeydd. Mae Amgueddfa Cymru yn ystyried diogelwch staff ac ymwelwyr o ddifrif, ac mae gennym gyfres o bolisiau a gweithdrefnau ar waith i gefnogi hyn, gan gynnwys polisi Amddiffyn Plant.

3.4 Gwneud Penderfyniadau Clir a Gwybodys sy'n Destun Craffu a Rheoli Risg Effeithiol

Mae'r cyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau sy'n ymwneud â swyddogaethau Amgueddfa Cymru wedi'i nodi'n glir yn y Siarter Brenhinol. Mae'n disgrifio swyddogaethau a'r berthynas rhwng Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a Phwyllgor yr Ymddiriedolwyr a dirprwy swyddogaethau i swyddogion gweithredol eraill.

Bydd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn gwneud penderfyniadau ar sail adroddiadau ac ystyriaeth o'r goblygiadau cyfreithiol ac ariannol a'r risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â'r penderfyniad hwnnw. Cyhoeddir cofnodion ar wefan Amgueddfa Cymru i sicrhau tryloywder.

3.4.1 Rheoli Risg

Cyfrifoldeb y Cyfarwyddwyr a'r Penaethiaid Adran yw rheoli risg o ddydd i ddydd, a chaiff adolygiadau ac asesiadau ffurfiol eu cynnal gan Grŵp Rheoli Risg. Caiff yr adolygiadau hyn eu harchwilio gan y Pwyllgor Adolygu Perfformiad a'r Pwyllgor Archwilio. Trwy fanteisio ar brofiad yr archwilywyr mewnol, sy'n mynychu cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Risg, a thrwy brofiad aelodau annibynnol y Pwyllgor Archwilio, caiff y broses ei diwygio'n barhaus a'i meincnodi trwy gymharu â sefydliadau eraill. Hefyd, mae cadeiryddiaeth ac aelodaeth y Grŵp Rheoli Risg yn newid yn rheolaidd i gynnig safbwynt ffres ar y risgiau a wyneb, gyda chymorth hyfforddiant perthnasol.

Mae'r Polisi Rheoli Risg yn amlinellu'r fframwaith a swyddogaethau a chyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg, ynghyd â chanllawiau ar nodi, asesu, monitro a rheoli risg. Sefydlwyd y Polisi, gan gyfeirio'n benodol at 'Lyfr Oren' Trysorlys Ei Mawrhydi ar reoli risg a llawlyfr Llywodraeth Cymru ar reoli risg – *Hanfodion Risg*. Mae archwiliad o gynllun a gweithrediad y broses Rheoli Risg wedi'i gynnwys yn rhaglen waith dreigl yr archwilywyr mewnol. Canolbwynt archwiliad 2010/11 oedd cyflwyno rheolaeth dros y risgiau a nodwyd. Ar ôl ystyried y materion a nodwyd, daeth yr archwiliad i'r casgliad y gallai'r Bwrdd fod yn sicr fod y rheolaethau y mae'r sefydliad yn dibynnu arnynt i reoli risgiau'r maes hwn wedi'u cynllunio'n addas, eu rhoi ar waith yn gyson ac yn effeithiol.

Mae Grŵp Rheoli Risg trawsadrannol arbennig yn cynnal adolygiad Rheoli Risg trylwyr, gan edrych ar y cynnydd ac effeithiolrwydd rheoli risgiau mawr, gan gynnwys, wrth gwrs, diogelwch parhaus casgliadau. Mae'r grŵp yn cadw Cofrestr Risgiau, gan flaenoriaethu'r holl risgiau yn ôl y tebygolrwydd y gallai'r risg ddigwydd a'i heffeithiau posibl. Mae'r grŵp yn trafod newidiadau i'r bygythiadau posibl i wireddu amcanion Amgueddfa Cymru gyda'r holl benaethiaid adran yn gyson, a thrwy hynny'n sicrhau bod y risgiau sy'n cael eu hasesu yn cwmpasu pob agwedd ar waith Amgueddfa Cymru a bod rheoli risg yn ganolog yn y sefydliad. Mae nodi a rheoli risgiau hefyd yn eitem sefydlog ar agenda pob cyfarfod Gweithgor sy'n cynnwys y Gyfarwyddiaeth a'r Penaeithiaid Adran. Cedwir Cofrestri Risg ar wahân ar gyfer yr is-gwmni masnachu, y cwmni menter ar y cyd, y Cynllun Pensiwn a gydol oes pob project mawr a gyflawnir. Ar ddiwedd project, caiff y Gofrestr Risg ei hasesu a chaiff pob risg sy'n parhau ei throsglwyddo i brif gofrestr Amgueddfa Cymru.

Mae gofyn i'r grŵp ystyried risgiau posibl penodol a nodir gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio. Hefyd, mae'r Pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio'n adolygu'r newidiadau i'r Gofrestr Risg a materion a drafodir yng nghyfarfodydd chwarterol y grŵp, yn ogystal â chmau lliniaru a gymerir yn erbyn y risgiau mwyaf.

Mae aelodau'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnwys yr archwilydd mewnol er mwyn trafod materion sy'n peri pryder mewn cyrff eraill. Mae cynrychiolaeth yr adrannau'n cael ei hadolygu'n gyson er mwyn sicrhau bod pob risg bosibl yn cael ei thrafod. Mae rhaglen waith yr archwilydd mewnol yn croesgyfeirio'n benodol at y risg a nodwyd, a hefyd yn ymateb i geisiadau i archwilio meysydd gweithgarwch penodol gan y Gyfarwyddiaeth a'r Pwyllgor Archwilio.

Mae bygythiadau i ddiogelwch asedau'r Amgueddfa yn risg sylfaenol, sy'n gofyn am gamau lliniarol, ac mae'n cael ei hadolygu'n rheolaidd gan yr archwilydd mewnol, y Grŵp Rheoli Risg a Bwrdd yr Ymddiriedolwyr.

3.4.2 Diogelwch Gwybodaeth

Mae gan Amgueddfa Cymru weithdrefnau diogelwch gwybodaeth i sicrhau cyfrinachedd, cywirdeb a hygyrchedd gwybodaeth sy'n cael ei chadw a'i phrosesu, gan gynnwys:

- y Cyfarwyddwyr sy'n gyfrifol am awdurdodi a rheoli'r holl gyfryngau symudol
- mae Polisi Diogelwch Gwybodaeth ar waith
- mae Polisi Diogelu Data ar waith
- mae canllawiau a pholisi trin gwybodaeth wedi'u rhoi i'r holl staff
- parhau i gydymffurfio'n statudol â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data, ac adrodd am hynny
- mae'r Pwyllgor Adolygu Perfformiad a'r Pwyllgor Archwilio yn derbyn adroddiadau ac yn adolygu'r trefniadau trin data.

Yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012, derbyniodd ac adolygodd y Pwyllgor Archwilio adroddiad ar Lywodraethu a Chyfathrebu Gwybodaeth. Roedd yn nodi bod nifer o weithdrefnau a pholisïau ar waith, ond bod angen eu hadolygu a'u symleiddio i'w rheoli'n well. Ni nodwyd unrhyw faterion o ran cydymffurfio â'r Ddeddf Diogelu Data a'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth.

Hefyd, cafodd prosesau'n ymwneud ag ansawdd y data a gyflwynwyd i randdeiliaid mewnol ac allanol eu hystyried fel rhan o'r adolygiad hwn, ac fel rhan o'r adolygiad archwilio mewnol o Fonitro Perfformiad. Barnwyd eu bod yn brosesau digonol.

3.5 Datblygu Gallu Ymddiriedolwyr a Swyddogion i fod yn Effeithiol

Mae Amgueddfa Cymru'n parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddarparu cyfleoedd datblygu a hyfforddiant (ffurfiol ac anffurfiol) i'w holl staff. Mae Amgueddfa Cymru wedi clustnodi statws Buddsoddwyr mewn Pobl fel ffon fesur allanol hollbwysig o'r ymrwymiad hwn. Mae Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru, Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Amgueddfa Lechi Cymru, Amgueddfa Genedlaethol y Glannau a Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru wedi ennill yr achrediad hwn. Mae Amgueddfa Wlân Cymru yn gweithio tuag at asesiad.

Llywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru sy'n penodi'r Ymddiriedolwyr. Darperir cynllun sefydlu ffurfiol i'r Ymddiriedolwyr ar ôl eu penodi. Rhoddir hyfforddiant pellach fel bo'r angen yn ystod y flwyddyn, er enghraifft, rydym yn bwriadu cynnal hyfforddiant ar y Ddeddf Llwgwrwobrwyo a Rheoli Risg cyn cyfarfod nesa'r Pwyllgor Archwilio.

Bydd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn cyflwyno adolygiad o'r Bwrdd Effeithlonrwydd yn ystod 2012/13, yn unol ag arferion gorau ac argymhellion Rheoli Arian Cyhoeddus a *Dear Accounting Officer (DAO) Gen 02/12*.

Mae cynlluniau hyfforddiant adrannol ar waith sy'n amlinellu'r holl ymrwymadau hyfforddi addysgol ac anghenion hyfforddiant yr adrannau unigol. Mae gan Amgueddfa Cymru broses Adolygu Datblygu Perfformiad hefyd, sy'n darparu adolygiad strwythuredig o amcanion personol y staff, eu perfformiad o gymharu â'r amcanion hyn a chyfle i nodi anghenion a dyheadau datblygu.

Mae Amgueddfa Cymru yn annog gwirfoddolwyr, profiad gwaith, lleoliadau a phrentisiaethau. Mae pob gwirfoddolwr yn dilyn rhaglen sefydlu gorfforaethol dan arweiniad y cydgysylltydd gwirfoddoli. Mae hon yn fersiwn 'symlach' o'r rhaglen sefydlu a gyflwynir i bob gweithiwr. Hefyd, mae adrannau'n trefnu hyfforddiant penodol i'r rôl sy'n cynnwys iechyd a diogelwch, ac sy'n berthnasol i'r rôl a'r adran y maent yn gwirfoddoli ynddi.

Mae'r system rheoli ariannol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli reolaidd, Rheoliadau, Polisiâu a Gweithdrefnau a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Caiff hyn ei lywio gan Ddogfen Fframwaith Amgueddfa Cymru, arferion gorau a Rheoli Arian Cyhoeddus. Mae'n cynnwys:

- Rhagfynegi a monitro cyllidebau, gydag adroddiadau ariannol rheolaidd sy'n nodi'r gwariant gwirioneddol a'r rhagolygon gwariant yn erbyn cyllidebau
- Cynlluniau gwariant cyfalaf a chanllawiau clir
- Disgyblaethau rheoli projectau ffurfiol
- Ymgynghoriadau rheolaidd a chynnwys archwiliadau mewnlol gydol y broses o ddatblygu neu gyflwyno newidiadau i systemau
- Cysylltiad agos ag Archwiliad Allanol
- Gofyn am gyngor arbenigol lle bo'n briodol
- Adroddiadau rheolaidd i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr, Is-bwyllgorau a CyMAL
- Adolygu rheolaeth yn rheolaidd.

3.6 Ymgysylltu â Phobl Leol a Rhanddeiliaid Eraill i Sicrhau Atebolrwydd Cyhoeddus Cadarn

Mae Amgueddfa Cymru yn cydweithio'n agos â CyMAL ac yn rhan o Strategaeth Treftadaeth a Diwylliant Llywodraeth Cymru, sy'n nodi tair prif egwyddor:

- Amgueddfeydd i bawb
- Casgliad i'r genedl
- Gweithio'n effeithiol.

Mae Gweledigaeth, Map Gweledigaeth a Chynllun Gweithredol Amgueddfa Cymru yn adlewyrchu'r egwyddorion hyn.

Mae gennym Strategaeth Gyfathrebu sydd â'r nod o hyrwyddo Amgueddfa Cymru, ei gweledigaeth, ei hamcanion a'i blaenoriaethau. Rydym yn defnyddio mwy a mwy ar rwydweithiau cymdeithasol i gyfathrebu gyda'r gynulleidfa darged ddewisol. Mae gan Amgueddfa Cymru saith tudalen Facebook, un ar gyfer pob amgueddfa. Hefyd, mae staff pob amgueddfa yn defnyddio cyfrif Twitter i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'w dilynwyr. Cyhoeddir datganiadau i'r wasg yn rheolaidd er mwyn hyrwyddo gweithgareddau Amgueddfa Cymru, ac mae tanysgrifwyr yn derbyn e-gylchlythyr misol.

Mae'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnal blog ar y wefan sy'n cynnig cipolwg ar weithgareddau a digwyddiadau Amgueddfa Cymru.

Mae Amgueddfa Cymru hefyd yn darparu cyfarwyddiadau mewnlol i'r staff, yn electronig ac wyneb yn wyneb, er mwyn sicrhau eu bod yn teimlo'n rhan o benderfyniadau. Cwblhawyd arolwg o'r staff yn ddiweddar hefyd, a oedd yn gyfle i'r staff fynegi barn a rhannu profiadau.

Mae Amgueddfa Cymru yn cydnabod undebau llafur, ac mae'r rheolwyr wedi cyfarfod â nhw ac ymgynghori â nhw yn ystod y flwyddyn. Gwahoddwyd cynrychiolwyr yr undebau i Bwyllgor y Staff Gweithredol ar Adnoddau Dynol ac Ariannol.

Mae gan Amgueddfa Cymru gynllun cyhoeddiadau a gall rhanddeiliaid weld amrywiaeth eang o gyhoeddiadau, polisiâu a gweithdrefnau yn ogystal â chofnodion y Bwrdd a datganiadau ariannol ar y wefan.

4. Adolygu Effeithiolrwydd

Y Cyfarwyddwr Cyffredinol, fel y Swyddog Cyfrifyddu, sy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Mae gwaith yr archwilydd mewnol ac allanol, cynghorwyr proffesiynol eraill a'r Gyfarwyddiaeth, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, a sylwadau archwilydd allanol yn eu llythyr rheoli ac adroddiadau eraill, yn llywio'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Hysbyswyd y Swyddog Cyfrifyddu am oblygiadau canlyniad ei adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol gan yr Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Archwilio, ac mae cynllun i fynd i'r afael â gwendidau a sicrhau gwelliannau parhaus i'r system ar waith.

Mae Amgueddfa Cymru wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risgiau er mwyn cynnal fframwaith llywodraethu effeithiol a system effeithiol o reolaeth fewnol:

- Rheoliadau ariannol, polisïau a threfniadau gweinyddol trylwyr gan gynnwys didoli dyletswyddau a gwahanol lefelau o awdurdod a ddirprwyir; systemau cyllido cynhwysfawr; a chanllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir a'u monitro wedyn
- Prosesau rheoli mewnol Amgueddfa Cymru megis monitro ac adrodd am berfformiad, cyfarfodydd Adranol a Briffiau Cyfarwyddwyr
- Mae'r Pwyllgor Archwilio yn ystyried cwmpas y rhaglen archwilio fewnol ac yn derbyn adroddiadau gan archwilydd mewnol ac allanol. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter, ac mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn ystyried cofnodion y cyfarfod a hefyd adroddiad gan y Cadeirydd
- Adroddiadau rheolaidd gan yr Archwilydd Mewnol gan gynnwys eu barn annibynnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r system rheolaeth fewnol ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwella
- Adroddiad blynyddol gan yr Archwilydd Mewnol. Ar sail gwaith archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012, daeth yr Archwilydd Mewnol i'r casgliad bod gan yr Amgueddfa brosesau rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth ddigonol ac effeithiol er mwyn cyflawni ei hamcanion
- Mae Swyddfa Archwilio Cymru, archwilydd allanol Amgueddfa Cymru, yn darparu Llythyr Sicrwydd Ychwanegol sy'n crynhoi'r gwaith a wnaed ar y datganiadau ariannol. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn adolygu hyn ac yn cyflwyno adroddiad i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr
- Mae'r ffynonellau sicrwydd eraill sy'n cael eu hystyried yn cynnwys adroddiadau gan y Comisiwn Elusennau, y Ddraig Werdd, Arolygwyr Treth Tirlenwi, Arolygiaeth Diogelwch Pyllau Glo a Buddsoddwyr mewn Pobl.

5. Materion Llywodraethol a Gwelliannau ar gyfer 2012/13

Ni chododd unrhyw faterion rheolaeth fewnol arwyddocaol yn ystod y flwyddyn y mae angen i ni eich hysbysu amdanynt. Cefnogir hyn gan Adroddiad Blynyddol yr Archwiliad Mewnol a Llythyr Rheoli'r Archwiliad Allanol.

Yr her i Amgueddfa Cymru yn y dyfodol fydd gwireddu'r Weledigaeth yng nghyd-destun yr hinsawdd economaidd ac, yn fwy penodol, y toriadau yng nghyllideb Llywodraeth Cymru. Wrth symud ymlaen, byddwn yn:

- Pennu ffyrdd mwy effeithiol ac arloesol o weithio
- Herio arferion gwaith cyfredol
- Ymgynghori â rhanddeiliaid ynglŷn â chynigion i ailwampio gwasanaethau
- Adolygu strwythurau a chostau er mwyn pennu arbedion
- Adolygu ac ailwampio'r fframwaith rheoli risg
- Cyflwyno gwerthusiad ffurfiol o effeithiolrwydd y Bwrdd
- Adolygu'r trefniadau dirprwy.

Bydd proses fonitro a chraffu gadarn yn allweddol i lwyddiant hyn, er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud newidiadau ac arbedion gan amharu cyn lleied ag sy'n bosibl ar y gwasanaethau a ddarperir.

6. Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Dros y flwyddyn i ddod, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen i gyflwyno gwelliannau a byddwn yn monitro'r dulliau o'u cyflwyno a'u gweithredu fel rhan o'n hadolygiad nesaf.

David Anderson

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Gorffennaf 2012

J. Peter W. Morgan

Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Gorffennaf 2012

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I GYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Amgueddfa Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 o dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol, y Fantolen Gyfunol, y Datganiad Llif Arian Cyfunol a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys adroddiad ar daliadau. Paratowyd y datganiadau ariannol o dan y polisiau cyfrifyddu a ddisgrifir ynddynt.

Cyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, y Swyddog Cyfrifyddu a'r Archwilydd

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, Bwrdd yr Ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Ariannol, sy'n cynnwys yr Adroddiad ar Dâl a'r datganiadau ariannol, yn unol ag Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed oddi tani, ac am sicrhau cywirdeb y trafodion ariannol.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r adroddiad ar dâl sydd i'w archwilio yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'n ofynnol yn ôl y safonau hyn i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol ar gyfer Archwilydd y Bwrdd Ymarfer Archwilio.

Cwmpas yr Archwiliad o'r Datganiadau Ariannol

Mae archwiliad yn golygu casglu tystiolaeth am symiau a datgeliadau yn y datganiadau ariannol, i weld a oes sicrwydd rhesymol nad yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys unrhyw gamddatganiad o bwys, boed trwy dwyll neu wall. Mae'n cynnwys asesu: a yw'r polisiau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Amgueddfa Cymru a'u bod wedi'u gweithredu'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; pa mor rhesymol yw amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol Amgueddfa Cymru; a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol.

Yn ychwanegol at hynny, mae'n ofynnol i mi gasglu digon o dystiolaeth er mwyn cael sicrwydd rhesymol fod y gwariant a'r incwm wedi'u defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Rwyf hefyd yn darllen yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn Adroddiad Ariannol Bwrdd yr Ymddiriedolwyr er mwyn nodi unrhyw anghysondebau gyda'r datganiadau ariannol a archwiliwyd. Os wyf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau o bwys neu anghysondebau, byddaf yn ystyried y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Barn ar Ddatganiadau Ariannol

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun teg a chywir o gyflwr Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar 31 Mawrth 2012, yr adnoddau a ddaeth i mewn a'r defnydd a wnaed ohonynt, ac enillion a cholledion a llif arian am y flwyddyn a ddaeth i ben; ac
- wedi'u paratoi yn gywir yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru yn unol â Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992.

Barn ar Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd o bwys, mae'r gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Cynulliad ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu llywodraethu.

Barn ar Faterion Eraill

Yn fy marn i:

- mae'r darn o'r Adroddiad ar Dâl sydd i'w archwilio wedi'i baratoi'n gywir yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru
- mae'r wybodaeth sydd yn yr Adroddiad Ariannol yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt gydag eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd ynglŷn â'r materion canlynol, yn fy marn i, heblaw:

- os nad yw'r Datganiad ar Reolaeth Fewnol yn cydymffurfio â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi;
- os nad yw'r cofnodion cyfrifyddu wedi'u cadw'n gywir;
- os nad yw gwybodaeth a bennir gan Drysorlys Ei Mawrhydi ynghylch cydnabyddiaeth ariannol neu drafodion eraill wedi'i datgelu; neu
- os nad wyf wedi derbyn pob gwybodaeth ac esboniad sy'n ofynnol ar gyfer fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes unrhyw sylwadau gennyf i'w cyflwyno ar y datganiadau ariannol hyn.

Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

16 Gorffennaf 2012

DATGANIAD CYFUNOL O WEITHGAREDDAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2012

		Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		Ailddatganwyd (Gweler Nodyn 27)	
		Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	2011/12 Cyfanswm £'000	2010/11 Cyfanswm £'000
	Nodiadau						
ADNODDAU I MEWN							
Adnoddau Incwm ar gyfer Cynhyrchu Arian:							
Incwm Gwirfoddol							
Grantiau	2	1,138	23,918	0	0	25,056	27,943
Rhoddion a Chymynroddion	3	358	0	1,157	85	1,600	1,326
Incwm Codi Arian		0	0	3	59	62	62
		1,496	23,918	1,160	144	26,718	29,331
Gweithgareddau ar gyfer Cynhyrchu Arian							
Incwm o'r Is-gwmni Masnachu	4	0	2,598	0	0	2,598	2,543
Incwm Buddsoddi		0	0	34	6	40	44
Cyfanswm Adnoddau Incwm ar gyfer Cynhyrchu Arian							
		1,496	26,516	1,194	150	29,356	31,918
Incwm Arall	5	3	1,056	9	2	1,070	1,079
CYFANSWM ADNODDAU I MEWN							
		1,499	27,572	1,203	152	30,426	32,997
ADNODDAU A WARIWYD							
6&7							
Costau Cynhyrchu Arian:							
Costau Cynhyrchu Incwm Gwirfoddol		0	312	0	36	348	350
Costau Is-gwmni Masnachu		0	2,107	0	0	2,107	2,139
		0	2,419	0	36	2,455	2,489
Costau Gweithgareddau Elusennol:							
Dysgu a Rhaglennu		156	3,069	10	0	3,235	3,193
Casgliadau ac Ymchwil		1,207	7,393	16	1	8,617	7,972
Gweithrediadau'r Amgueddfa		773	12,539	14	1	13,327	11,860
		2,136	23,001	40	2	25,179	23,025
Costau Llywodraethu							
		0	601	0	0	601	547
Costau Ariannu Pensiynau	17	0	275	0	0	275	92
CYFANSWM ADNODDAU A WARIWYD							
		2,136	26,296	40	38	28,510	26,153
CYFRAN O'R FENTER AR Y CYD							
	8	(80)	0	0	0	(80)	(3,218)
ADNODDAU I MEWN NET							
AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL							
		(717)	1,276	1,163	114	1,836	3,626
Trosglwyddiadau rhwng Cronfeydd							
	18	1,746	0	(1,746)	0	0	0
Enillion/(Colledion) heb eu gwireddu ar ailbriso asedau sefydlog a fwriadwyd at ddefnydd elusen							
	9	660	1	9	3	673	1,658
Enillion/(Colledion) wedi'u gwireddu/heb eu gwireddu ar brisiad y farchnad o fuddsoddiadau							
	11	0	0	(9)	(3)	(12)	185
Enillion/(Colledion) actiwaraidd ar gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio							
	17	0	(2,105)	0	0	(2,105)	11,975
ADNODDAU I MEWN NET AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL							
		1,689	(828)	(583)	114	392	17,444
BALANS CRONFEYDD A DDYGWYD YMLAEN AR 1 EBRILL 2011							
	18	100,085	(9,339)	5,394	856	96,996	79,552
BALANS CRONFEYDD A DDYGWYD YMLAEN AR 31 MAWRTH 2012							
	18	101,774	(10,167)	4,811	970	97,388	96,996

Mae'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol (SOFA) uchod yn cynnwys yr holl enillion a cholledion cydnabyddedig.

Mae'r holl weithgareddau'n parhau.

Y cynnydd net anghyfunol mewn cronfeydd a gofnodwyd yn Natganiad o Weithgareddau Ariannol Amgueddfa Cymru yn ystod 2011/12 oedd £388,000 (cynnydd o £17,446,000 yn 2010/11).

Mae'r penawdau SOFA dan yr Adnoddau i Mewn a'r Adnoddau a Wariwyd wedi'u diweddarau yn 2011/12 yn unol â Datganiad Elusennau o'r Ymarfer a Argymhellir.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 48 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

MANTOLEN GYFUNOL AR 31 MAWRTH 2012

	Nodiadau	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
		2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	9	77,528	76,009	77,533	76,011
Asedau Treftadaeth	10	17,041	16,433	17,041	16,433
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd:	8				
Cyfran o asedau gros		9,756	9,838	9,756	9,838
Cyfran o rwymedigaethau gros		(2)	(3)	(2)	(3)
		9,754	9,835	9,754	9,835
Buddsoddiadau	11	2,146	2,158	2,146	2,158
		106,469	104,435	106,474	104,437
ASEDAU CYFREDOL					
Stoc	12	60	55	398	363
Dyledion sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	13	4,230	3,235	3,435	2,367
Buddsoddiadau		0	10	0	10
Arian parod yn y banc ac mewn llaw		2,961	3,685	3,549	4,396
		7,251	6,985	7,382	7,136
RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL					
Credydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	14	(1,260)	(1,148)	(1,342)	(1,251)
ASEDAU CYFREDOL NET		5,991	5,837	6,040	5,885
CYFANSWM ASEDAU AC EITHRIO RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		112,460	110,272	112,514	110,322
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	15	(195)	0	(195)	0
ASEDAU NET AC EITHRIO RHWYMEDIGAETH CYNLLUN PENSIWN		112,265	110,272	112,319	110,322
Diffyg cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	17	(14,931)	(13,326)	(14,931)	(13,326)
ASEDAU NET GAN GYNNWYS RHWYMEDIGAETH CYNLLUN PENSIWN		97,334	96,946	97,388	96,996
CRONFEYDD	18				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		101,774	100,085	101,774	100,085
Cronfeydd Cyhoeddus Digyfngiad		4,710	3,937	4,764	3,987
Cronfa bensiwn wrth gefn		(14,931)	(13,326)	(14,931)	(13,326)
Cyfanswm cronfeydd cyhoeddus Digyfngiad		(10,221)	(9,389)	(10,167)	(9,339)
Cronfeydd preifat Cyfyngedig		4,811	5,394	4,811	5,394
Cronfeydd preifat Digyfngiad		970	856	970	856
		97,334	96,946	97,388	96,996

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

David Anderson
Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Gorffennaf 2012

J. Peter W. Morgan
Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Gorffennaf 2012

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 48 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2012

	Nodiadau	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
		2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Mewnlif arian parod o weithgareddau gweithredu	19	1,341	4,477	1,224	4,428
Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiad Ariannol	20	(2,313)	(3,864)	(2,319)	(3,864)
Rheoli adnoddau hylif	21	10	790	10	1,090
Cyllid	22	238	0	238	0
(Gostyngiad)/Cynnydd mewn arian parod	23	(724)	1,403	(847)	1,654

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 48 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau ar y Cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

1. Polisiâu Cyfrifyddu

1.1 Y Sail Cyfrifyddu

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i gynnwys ailbrisiad o rai asedau sefydlog diriaethol o ran eu gwerth i Amgueddfa Cymru. Fe'u paratowyd yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar y wybodaeth a roddir, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Datganiad o Arferion a Argymhellir (SORP 2005), Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr, a'r datganiadau cyfrifyddu a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu, i'r graddau y bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae'r Trysorlys wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau i'r SORP Elusennau fod yn berthnasol o ran yr angen i ddatgelu cost hanesyddol asedau sefydlog diriaethol.

1.2 Ymgymeriadau Menter ar y Cyd

Mae'r Amgueddfa a Dinas a Sir Abertawe yn bartneriaid cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA), cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfalaf cyfranddaliadau. Mae canlyniadau'r fenter ar y cyd wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti gros. Llofnodwyd cyfrifon AGGA ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 ar 9 Mehefin 2012 a derbyniwyd barn archwiliad diamod. Gellir cael copi o'r cyfrifon o Brif Swyddfa'r Amgueddfa: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

1.3 Ymgymeriadau Is-gwmni

Mae Amgueddfa Cymru'n gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo iddi o'r enw Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (Mentrau AOCC) Cyf. Mae canlyniadau masnachu'r cwmni wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol gan ddefnyddio'r dull 'fesul llinell'. Cafodd cyfrifon Mentrau AOCC Cyf. ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2012 eu cymeradwyo ar 5 Gorffennaf 2012, ac fe dderbyniwyd barn archwiliad diamod. Gellir cael copi o'r cyfrifon o Brif Swyddfa Amgueddfa Cymru sef: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

1.4 Adnoddau i Mewn

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os bodlonwyd yr amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail eu derbyn. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredydu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os bodlonwyd yr amodau ar gyfer eu derbyn.

1.5 Adnoddau a Wariwyd

Caiff gwariant ei ddyrannu ar draws y penawdau gwariant ar sail dyraniad uniongyrchol a dosraniad anuniongyrchol ar gyfer costau cynnal fel y bo'n briodol. Mae cost cynhyrchu cronfeydd yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â'r is-gwmni masnachu a chodi arian. Mae cost gweithgareddau elusennol yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â dysgu a rhaglenni, casgliadau ac ymchwil a gweithrediadau'r amgueddfa. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys yr holl wariant sy'n gysylltiedig â chynllunio corfforaethol a strategol, gwaith y Bwrdd a'r Pwyllgor, cyswllt â Llywodraeth Cymru, archwiliad mewnol ac allanol, rheoli risg ac adroddiadau statudol, a gwaith cyfrifon.

Mae'r sail ar gyfer dyrannu costau cymorth fel a ganlyn: dyrennir costau Marchnata, Cysylltiadau Cyhoeddus a'r Wasg fesul amser canrannol, dyrennir Cyllid fesul cyfanswm incwm a'r cyfanswm gwariant, dyrennir TGCh yn ôl nifer y defnyddwyr cyfrifiadurol a dyrennir Adnoddau Dynol yn ôl nifer y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn.

1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae'r holl eitemau sydd o natur cyfalaf ac yn costio mwy na £5,000 yn cael eu cyfalafu. Nid yw eitemau o natur cyfalaf sy'n costio llai na £5,000 yn cael eu cyfalafu, a chânt eu diddymu yn y flwyddyn.

Mae asedau tir ac adeiladau yn cael eu priso'n broffesiynol bob pum mlynedd ar sail gwerth defnydd cyfredol neu gost adnewyddu ar ôl dibrisiant fel y bo'n briodol, a chânt eu hailbrisiu trwy ddefnyddio mynegai yn y cyfnod cyfamserol. Caiff unrhyw waith cynnal a chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddiddymu yn ystod blwyddyn cyflawni'r gwaith.

Mae asedau nad ydynt yn ymwneud ag eiddo (h.y. offer a cherbydau a gosodiadau, ffitiadau a chyfarpar) yn cael eu cadw ar sail cost hanesyddol (neu'r gost ailbrisiu cyn 1 Ebrill 2010), ac nid ydynt yn cael eu mynegeio gan mai bywydau economaidd byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) sydd gan yr asedau hyn.

Mae'r rheolwyr yn cynnal adolygiad blynyddol o namau.

1.7 Asedau Treftadaeth

Diffinnir asedau treftadaeth fel asedau o bwys hanesyddol, celfyddydol neu wyddonol sy'n cael eu cadw at ddibenion datblygu amcanion cadwedigaeth, cadwraeth ac addysgiadol elusennau, ac sy'n cyfrannu trwy fynediad cyhoeddus i ddiwylliant ac addysg y genedl ar raddfa genedlaethol neu leol. Mae'r asedau hyn wrth galon y gwaith o gyflawni amcanion Amgueddfa Cymru ac yn cynnwys tir, adeiladau, arddangosion a chreiriau. Ers 1 Ebrill 2001, mae asedau treftadaeth a brynwyd neu a gyflwynwyd i'r Amgueddfa sydd â gwerth unigol o £5,000 neu fwy wedi cael eu cyfalafu ar sail cost/prisiad hanesyddol. Yn unol â chyfarwyddyd cyfrifon y Trysorlys, nid yw'r asedau a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi cael eu cyfalafu ac ym marn yr Ymddiriedolwyr ni ellir cyfiawnhau cost sylweddol prisio'r casgliad anferth hwn o asedau treftadaeth (tua 5.1 miliwn o eitemau) ar sail cost/budd. Mae asedau a gyfrannwyd neu ran-gyfrannwyd yn cael eu prisio gan gyfeirio at anfonebau neu ddogfennau eraill os ydynt ar gael, ac fel arall gan staff curadurol.

1.8 Dibrisiant

Caiff dibrisiant ei godi ar sail asedau sefydlog diriaethol (ac eithrio asedau tir a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

- Bydd adeiladau rhydd-ddaliad ac eiddo ar brydlesi hir yn dibrisio yn ystod eu hoes ddefnyddiol sef rhwng 50 a 125 mlynedd.
- Fel y caniateir gan SORP Elusennau 2005, nid yw asedau treftadaeth yn dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddillol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir nad yw dibrisiant o bwys.
- Bydd peiriannau, cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau'n dibrisio dros 5-10 mlynedd. Yn achos eitemau penodol sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darvoud uchel, caiff cyfnod o 3 blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.
- Codir am asedau ar brydles ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

1.9 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat Digyfngiad ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo amcanion cyffredinol Amgueddfa Cymru.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Prynu Sbesimenau a geir gan Llywodraeth y Cynulliad a chyrff eraill y Llywodraeth.

Cronfeydd Preifat Cyfyngedig yw cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a osodir gan gyfranwyr a rhaid eu defnyddio yn unol â'r cyfarwyddiadau a gafwyd wrth eu sefydlu.

Gellir trosglwyddo arian rhwng cronfeydd cyn belled mai at ddibenion a bennwyd gan y rhoddwr neu'r corff dyrannu grant yn unig y defnyddir cronfeydd cyfyngedig.

1.10 Stoc

Mae Amgueddfa Cymru'n cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ei siopau. Mae'r rhain yn cael eu prisio ar isafswm y gost a'r gwerth gwiredadwy net.

1.11 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Polisi Amgueddfa Cymru yw cadw cofnodion prisio yn gyfredol, felly pan fo buddsoddiadau'n cael eu gwerthu, nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau prisio yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai yn ymwneud â daliannau parhaus am eu bod yn cael eu trin fel newidiadau yng ngwerth portffolio buddsoddiad drwy gydol y flwyddyn.

1.12 Croniadau Gwyliau Staff

Mae Amgueddfa Cymru wedi mabwysiadu polisi cyfrifyddu yn wirfoddol sy'n cydnabod cronïadau o hawliau gwyliau staff nas cymerwyd erbyn diwedd y flwyddyn, sy'n cael eu cario ymlaen i'r flwyddyn ganlynol.

1.13 Ymchwil a Datblygu

Caiff gwariant ar ymchwil a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y flwyddyn dan sylw.

1.14 Trethiant

Mae Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi wedi rhoi statws elusen i Amgueddfa Cymru, ond codir Treth Gorfforaeth ar Fentrau AOCC Cyf.

1.15 Pensiynau

Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Cyfrifir y gost i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail y costau gwasanaeth cyfredol fel y'u cyfrifir gan actiwari'r cynllun.

1.16 Deilliannau

Nid oes unrhyw fenthyciadau gan Amgueddfa Cymru ac mae'n dibynnu'n bennaf ar grantiau'r Llywodraeth ar gyfer ei gofynion arian parod. Mae'r holl asedau a rhwymedigaethau materol wedi eu nodi mewn sterling, ac nid ydynt yn agored i risgiau o ran cyfraddau llog neu arian cyfred.

1.17 Arian Tramor

Mae asedau a rhwymedigaethau mewn arian tramor yn cael eu trosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid ar ddyddiad y fantolen. Mae trafodion mewn arian tramor yn cael eu trosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid ar ddyddiad y trafodyn. Mae gwahaniaethau cyfnewid yn cael eu hystyried wrth benderfynu ar adnoddau net i mewn.

1.18 Arian Tramor

Nid yw asedau a rhwymedigaethau amodol wedi'u cronni yn y datganiadau cyfrifyddu. Cyfeirir at rhwymedigaethau amodol yn achos unrhyw hawliau cyfreithiol lle nad oes yswiriant, mewn nodyn i'r cyfrifon, yn yr un modd ag unrhyw asedau a rhwymedigaethau amodol eraill.

2. Grantiau Derbyniadwy

	Cyhoeddus Cyfyngedig £'000	Cyhoeddus Digyfyngiad £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Cymorth Grant Refeniw	0	23,027	23,027	23,514
Cymorth Grant Prynu Sbesimenau	538	0	538	1,085
Cymorth Grant Cyfalaf	600	0	600	2,925
Grant arall y Llywodraeth	0	891	891	419
	1,138	23,918	25,056	27,943

Cafodd Amgueddfa Cymru gyfanswm o £24,165,000 o gymorth grant gan y Llywodraeth (£27,524,000 yn 2010/11) sy'n cynnwys y Grantiau Refeniw, Prynu Sbesimenau a Chymorth Grant Cyfalaf.

Roedd grantiau eraill y llywodraeth yn cynnwys: £425,000 gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri (£257,000 yn 2010/11), £10,000 gan yr Undeb Ewropeaidd (£8,000 yn 2010/11), £452,000 gan Lywodraeth Cymru (£95,000 yn 2010/11) a £4,000 o grantiau eraill (£59,000 yn 2010/11).

3. Rhoddion a Chymynroddion

	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		Ailddatganwyd	
	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Asedau a gyfrannwyd	0	0	344	0	344	343
Rhoddion eraill	358	0	813	85	1,256	983
	358	0	1,157	85	1,600	1,326

Cafodd prisiadau asedau a gyfrannwyd (neu ran-gyfrannwyd) eu gwneud gan staff curadurol neu trwy gyfeirio at anfonebau/gohebiaeth derbyn 'in lieu'.

Roedd rhoddion eraill yn cynnwys £600,000 gan Sefydliad Esmée Fairbairn.

4. Is-gwmni Masnachu

Mae gan Amgueddfa Cymru is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo iddi, ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif weithgareddau Mentrau AOCC Cyf yw gwerthu nwyddau yn holl siopau Amgueddfa Cymru, arlwyyo, parcio, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosod eiddo, archebu drwy'r post ac ymdrin â'r derbyniadau o werthu arddangosfeydd neu eu rhoi ar fenthyg a hawliau ffilmio. Mae Mentrau AOCC Cyf yn dychwelyd ei elw i Amgueddfa Cymru ar ffurf rhoddion cymorth. Ceir crynodeb o'u canlyniadau masnachu isod.

	2011/12 £ '000	2010/11 £ '000
Trosiant	2,469	2,425
Cost gwerthiant	(1,784)	(1,831)
Elw Gros	685	594
Costau gweinyddol	(315)	(297)
Incwm gweithredu arall	125	115
Elw ar weithgareddau arferol cyn llog	495	412
Llog derbyniadwy	4	3
(Colled)/Enillion ar symudiadau arian cyfred	0	(3)
Llog sy'n daladwy	(8)	(8)
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	491	404
Treth ar elw gweithgareddau arferol	0	0
Elw ar gyfer y flwyddyn ariannol	491	404
Rhodd cymorth sy'n daladwy i'r Amgueddfa	(487)	(406)
Elw/(colled) a gedwir ar gyfer y flwyddyn ariannol	4	(2)

5. Incwm arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2011/12	2010/11
	Cyfyngedig	Digfyngiad	Cyfyngedig	Digfyngiad	£'000	£'000
	£'000	£'000	£'000	£'000		
Dysgu a Rhaglennu	0	131	0	0	131	202
Casgliadau ac Ymchwil	2	178	0	0	180	155
Gweithrediadau'r Amgueddfa	1	731	0	0	732	681
Cymorth	0	16	9	2	27	41
	3	1,056	9	2	1,070	1,079

6. Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd

(a) Amgueddfa Cymru

	Costau Uniongyrchol	Dibrisiant Marchnata, y Wasg a PR		Costau Cymorth Cyllid TGCh Adnoddau Dynol			2011/12	2010/11
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Costau Cynhyrchu Cronfeydd								
Cost Cynhyrchu Incwm Gwirfoddol	276	0	45	10	11	6	348	350
	276	0	45	10	11	6	348	350
Costau Gweithgareddau Elusennol								
Dysgu a Rhaglennu	2,897	101	70	36	92	39	3,235	3,193
Casgliadau ac Ymchwil	7,588	474	90	86	266	113	8,617	7,972
Gweithrediadau'r Amgueddfa	12,137	499	228	131	258	233	13,486	12,018
	22,622	1,074	388	253	616	385	25,338	23,183
Costau Llywodraethu								
Archwiliad Mewnol ac Allanol	108	0	0	0	0	0	108	100
Cynllunio Strategol a Chorfforaethol	115	0	0	0	0	0	115	103
Cyllid a chostau eraill	187	0	0	0	0	0	187	169
Cymorth	0	0	141	29	15	6	191	175
	410	0	141	29	15	6	601	547
Costau Cyllid Pensiwn	275	0	0	0	0	0	275	92
Cyfanswm Adnoddau a Wariwyd	23,583	1,074	574	292	642	397	26,562	24,172

(b) Cyfunol

	Costau Uniongyrchol	Dibrisiant	Marchnata, y Wasg a PR	Costau Cymorth Cyllid	TGCh	Adnoddau Dynol	2011/12 £'000	2010/11 £'000
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000		
Costau Cynhyrchu Cronfeydd								
Cost Cynhyrchu Incwm Gwirfoddol	276	0	45	10	11	6	348	350
Cost Is-gwmni Masnachu	2,104	3	0	0	0	0	2,107	2,139
	2,380	3	45	10	11	6	2,455	2,489
Costau Gweithgareddau Elusennol								
Dysgu a Rhaglennu	2,897	101	70	36	92	39	3,235	3,193
Casgliadau ac Ymchwil	7,588	474	90	86	266	113	8,617	7,972
Gweithrediadau'r Amgueddfa	11,978	499	228	131	258	233	13,327	11,860
	22,463	1,074	388	253	616	385	25,179	23,025
Costau Llywodraethu								
Archwiliad Mewnol ac Allanol	108	0	0	0	0	0	108	100
Cynllunio Strategol a Chorfforaethol	115	0	0	0	0	0	115	103
Cyllid a chostau eraill	187	0	0	0	0	0	187	169
Cymorth	0	0	141	29	15	6	191	175
	410	0	141	29	15	6	601	547
Costau Cyllid Pensiwn	275	0	0	0	0	0	275	92
Cyfanswm Adnoddau a Wariwyd	25,528	1,077	574	292	642	397	28,510	26,153

Mae £42,945 (£43,220 yn 2010/11) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd i dalu'r archwilywyr allanol, £37,950 (£38,225 yn 2010/11) ar gyfer y ffi archwilio a £4,995 (£4,995 yn 2010/11) ar gyfer gwaith arall. Mae hwn yn cynnwys £4,000 (£4,275 yn 2010/11) ar gyfer ffi archwilio'r is-gwmni masnachol a £575 (£575 yn 2010/11) ar gyfer gwaith arall i'r is-gwmni masnachol.

Mae swm o £10,000 (£8,000 yn 2010/11) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd mewn perthynas â gwariant grant yr UE.

Costau staff oedd 67% o'r adnoddau a wariwyd (68% yn 2010/11).

7. Costau Staff**(a) Costau Staff yn ystod y flwyddyn:**

	Cyfunol	
	2011/12 £ '000	2010/11 £ '000
Cyflogau a Thâl	15,452	15,165
Costau Nawdd Cymdeithasol	1,109	1,090
Costau Gwasanaeth Pensiwn FRS17	2,179	1,078
Costau Diswyddo	126	423
	18,866	17,756
Costau Cyllid Pensiwn FRS17	275	92
	19,141	17,848

Mae'r costau staffio yn cynnwys £992,000 (£1,052,000 yn 2010/11) yn ymwneud â'r is-gwmni masnachu.

Cyflwynodd Amgueddfa Cymru Gynllun Diswyddo Gwirfoddol, gan wella taliadau statudol yn ôl ffactor o 4. Manteisiodd 3 gweithiwr cyflogedig ar hyn yn 2011/12, gyda chost o £126,000 (£423,000 yn 2010/11). Roedd £43,000 (£193,000 yn 2010/11) o gostau straen i Gronfa Bensiwn yr Amgueddfa, ac maent wedi'u hystyried yn y prisiad actiwaraid yn Nodyn 17.

Mae costau gweithredu'n cynnwys £6,000 (£4,000 yn 2010/11) ar gyfer staff asiantaeth.

(b) Nifer cyfartalog misol y staff sy'n gyfwerth ag amser llawn:

	Staff Parhaol	Staff Arall	Nifer 2011/12	Nifer 2010/11
Is-gwmni Masnachu	31	3	34	35
Codi Arian	5	0	5	5
Dysgu a Rhaglennu	43	5	48	48
Casgliadau ac Ymchwil	124	13	137	139
Gweithrediadau'r Amgueddfa	269	20	289	297
Cymorth	55	3	58	61
	<u>527</u>	<u>44</u>	<u>571</u>	<u>585</u>

(c) Manylion tâl a budd-daliadau pensiwn y Cyfarwyddwyr:

	Cyflog 2011/12 (2010/11) £	Cynnydd/ (gostyngiad) go iawn o ran pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig yn 60 oed £	Pensiwn a gronnydd yn 60 oed ar 31 Mawrth 12 a'r cyfandaliad cysylltiedig £	CETV ar 31 Mawrth 12 £	CETV ar 31 Mawrth 11 £	Cynnydd/ (gostyngiad) go iawn yn y CETV ar ben cyfraniadau aelodau £
David Anderson Cyfarwyddwr Cyffredinol	100,000 (47,312)	1,230 a 3,690 cyfandaliad	1,840 a 5,520 cyfandaliad	34,960	10,730	16,850
Mark Richards Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	74,964 (78,094)	540 a 1,620 cyfandaliad	12,680 a 38,040 cyfandaliad	257,020	234,530	8,810
John Williams-Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	73,816 (73,816)	(320) a (960) cyfandaliad	35,600 a 106,800 cyfandaliad	957,160	911,450	7,730
Michael Tooby Cyfarwyddwr Dysgu a Rhaglennu	48,418 (74,554)	1,490 a 4,470 cyfandaliad	27,140 a 81,420 cyfandaliad	634,540	528,170	83,970
Jonathan Sheppard, Cyfarwyddwr Cyllid	8,135 (74,554)	(120) a (360) cyfandaliad	14,820 a 44,460 cyfandaliad	378,960	370,050	(4,980)
Robin Gwyn Cyfarwyddwr Cyfathrebu	73,816 (73,816)	590 a 1,770 cyfandaliad	10,300 a 30,900 cyfandaliad	204,970	186,990	6,090
Neil Wicks Cyfarwyddwr Cyllid	56,182 NA	700 a 2,100 cyfandaliad	700 a 2,100 cyfandaliad	8,800	0	4,870

Gadawodd Jonathan Sheppard ei swydd ar 2 Mai 2011. Roedd ei enillion fel Cyfarwyddwr Cyllid yn cynnwys cyflog sylfaenol o £8,135 (£74,554 yn 2010/11).

Gadawodd Michael Tooby ei swydd ar 31 Hydref 2011. Roedd ei enillion fel Cyfarwyddwr Dysgu a Rhaglennu yn cynnwys cyflog sylfaenol o £48,418.

Dechreuodd Neil Wicks ar ei swydd ar 27 Mehefin 2011. Roedd ei enillion fel Cyfarwyddwr Cyllid yn cynnwys cyflog sylfaenol o £56,182 (£Dim yn 2010/11).

Roedd enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol o £100,000 (£47,312 yn 2010/11) a bonws anghyfunol ar sail perfformiad o £7,500 (£4,022 yn 2010/11). Bydd bonysau 2011/12 a 2010/11 yn cael eu dwyn ymlaen i 2012/13, a bydd y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn eu talu'n ôl fel cymorth rhodd i Amgueddfa Cymru.

Mae Cyfarwyddwyr Amgueddfa Cymru i gyd yn aelodau cyffredin o gynllun pensiwn Amgueddfa Cymru.

Y Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalaf buddion y cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar unrhyw adeg benodol yn ôl asesiad yr actwari. Mae'r cynnydd go iawn yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan Amgueddfa Cymru i bob pwrpas. Mae'n cymryd i ystyriaeth y cynnydd yn y pensiwn a gronnwyd oherwydd chwyddiant, cyfraniadau'r gweithwyr (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio y farchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

(d) Gweithiwr Cyflogedig (ac eithrio Cyfarwyddwyr) ag enillion o dros £60,000

Roedd saith gweithiwr cyflogedig (saith yn 2010/11) ag enillion rhwng £60,001 a £69,999 ar gyfer y flwyddyn. Mae pob un ohonynt yn aelodau cyffredin o gynllun pensiwn Amgueddfa Cymru. Nid oedd unrhyw weithiwr cyflogedig yn ennill dros £69,999 ac eithrio'r Cyfarwyddwyr, a datgelir eu henillion yn nodyn 7(c) uchod.

(e) Canolrif Cydnabyddiaeth

Mae'n ofynnol i Gyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru ddatgelu'r berthynas rhwng cydnabyddiaeth y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn eu sefydliad a chanolrif cydnabyddiaeth gweithlu'r sefydliad. Mae cyfanswm y gydnabyddiaeth yn cynnwys cyflog, tâl anghyfunol sy'n seiliedig ar berfformiad a buddion mewn nwyddau yn ogystal â thaliadau diswyddo. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a'r gwerth trosglwyddo pensiwn sy'n gyfwerth ag arian parod.

	2011/12	2010/11
Band taliad cydnabyddiaeth yr unigolyn ar y cyflog mwaf	105-110	100-105
Cyfanswm canolrifol	£21,088	20,674
Cymhareb	5.1	5.0

(f) Aelodau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr

Nid yw'r Ymddiriedolwyr yn derbyn unrhyw gydnabyddiaeth. Talwyd cyfanswm o £9,000 (£23,500 yn 2010/11) o dreuliau teithio, cynhaliaeth a llety gan Amgueddfa Cymru i aelodau'r Bwrdd a phwyllgorau. Ad-dalwyd treuliau i 14 ymddiriedolwr yn ystod y flwyddyn.

8. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Mae'r Amgueddfa a Dinas a Sir Abertawe yn bartneriaid cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (AGGA) (Rhif Elusen 1090512), cwmni cyfyngedig drwy warant. Prif nod AGGA yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (inter alia) casgliad diwydiannol a morol Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'i memorandwm sefydlu yn nodi y caiff unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei breinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

Mae cyfran Amgueddfa Cymru o'r symudiad net mewn cronfeydd ac asedau net yn y Fenter ar y Cyd yn cynnwys:

	Cyfanswm Symudiadau Net mewn Cronfeydd		Cyfanswm Symudiadau Net mewn Cronfeydd	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Incwm Gwirfoddol: Cyfraniadau	6	5	3	3
Incwm Buddsoddiad	0	0	0	0
Adnoddau i mewn eraill	0	0	0	0
Cyfanswm adnoddau i mewn	6	5	3	3
Gwariant ar weithgareddau elusennol	160	234	80	117
Costau llywodraethu	6	5	3	3
Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd	166	239	83	120
Ailbrisio Asedau Sefydlog	0	(6,202)	0	(3,101)
Symudiadau Net mewn Cronfeydd	(160)	(6,436)	(80)	(3,218)

8. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd parhad

	Cyfanswm Asedau a Rhwymedigaethau		Cyfran o Asedau a Rhwymedigaethau	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Asedau Sefydlog	19,484	19,600	9,742	9,800
Asedau Cyfredol	28	74	14	38
Rhwymedigaethau dyledus o fewn blwyddyn	(4)	(5)	(2)	(3)
Rhwymedigaethau dyledus ar ôl mwy na blwyddyn	(47)	(47)	0	0
Asedau Net	19,461	19,622	9,754	9,835
Cronfeydd				
Cronfa Gyffredinol (digyfngiad)	19,438	19,551	9,742	9,800
Cronfa Gyfyngedig	23	71	12	35
	19,461	19,622	9,754	9,835

9. Asedau Sefydlog Diriaethol

(a) Amgueddfa Cymru

	Tir Rhydd-ddaliad £'000	Adeiladau Rhydd-ddaliad £'000	Eiddo ar Brydles £'000	Peiriannau a Cherbydau £'000	Gosodiadau, Ffitiadau a Chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiant						
Ar 1 Ebrill 2011	16,379	1,758	56,361	655	1,930	77,083
Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	1,604	0	57	115	148	1,924
Gwarediadau	0	0	0	0	(9)	(9)
Ailbrisio	160	16	504	0	0	680
Ar 31 Mawrth 2012	18,143	1,774	56,922	770	2,069	79,678
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2011	0	0	2	251	821	1,074
Cost ar gyfer y flwyddyn	318	0	438	101	217	1,074
Gwarediadau	0	0	0	0	(5)	(5)
Ailbrisio	3	0	4	0	0	7
Ar 31 Mawrth 2012	321	0	444	352	1,033	2,150
Gwerth Llyfr Net						
Ar 1 Ebrill 2011	16,379	1,758	56,359	404	1,109	76,009
Ar 31 Mawrth 2012	17,822	1,774	56,478	418	1,036	77,528

(b) Cyfunol

	Tir Rhydd-ddaliad £'000	Adeiladau Rhydd-ddaliad £'000	Eiddo ar Brydles £'000	Peiriannau a Cherbydau £'000	Gosodiadau, Ffitiadau a Chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiant						
Ar 1 Ebrill 2011	16,379	1,758	56,361	655	1,962	77,115
Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	1,604	0	57	115	154	1,930
Gwarediadau	0	0	0	0	(9)	(9)
Ailbrisio	160	16	504	0	0	680
Ar 31 Mawrth 2012	18,143	1,774	56,922	770	2,107	79,716
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2011	0	0	2	251	851	1,104
Cost ar gyfer y flwyddyn	318	0	438	101	220	1,077
Gwarediadau	0	0	0	0	(5)	(5)
Ailbrisio	3	0	4	0	0	7
Ar 31 Mawrth 2012	321	0	444	352	1,066	2,183
Gwerth Llyfr Net						
Ar 1 Ebrill 2011	16,379	1,758	56,359	404	1,111	76,011
Ar 31 Mawrth 2012	17,822	1,774	56,478	418	1,041	77,533

Cafodd tir ac adeiladau Amgueddfa Cymru eu priso'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2011 gan M. A. Lawley o Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright, yn unol â gofynion Safonau Prisio ac Arfarnu Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig ac FRS15. Roedd prisiad pob eiddo yn cael ei gyfrif yn unol â sail a thybiaethau ar gyfer eiddo perchen-feddianwyr: yn cael eu priso ar Bris Defnydd Cyfredol gan gymryd y byddai'r eiddo yn cael ei werthu fel rhan o fusnes parhaus neu drwy ddefnyddio'r dull cost cyfnewid ar sail dibrisiant. Yn y cyfamser, mae'r asedau hynny'n cael eu hailbrisio gan ddefnyddio mynegai. Y mynegai a ddefnyddiwyd ar gyfer tir ac adeiladau yw'r BCIS All in Tender Price Index. 226 oedd gwerth y mynegai ym mis Mawrth 2012 (224 ym mis Mawrth 2011).

10. Asedau Treftadaeth

(a) Polisiâu Rheoli Casgliadau

Casglu sbesimenau yw'r rheswm dros fodolaeth amgueddfeydd, a'r sail i'w gwaith a'u hamcanion. Amgueddfa Cymru yw'r ystorfa genedlaethol o ddeunyddiau sy'n ymwneud â threftadaeth naturiol Cymru a'i threftadaeth wedi'i chreu a deunyddiau rhyngwladol sy'n helpu i ddiffinio lle Cymru yn y byd. Mae gennym oddeutu 5.1 miliwn o sbesimenau neu grwpiau yn ein casgliadau sydd o bwysigrwydd rhyngwladol. Rydym yn wahanol i amgueddfeydd ac orielau eraill y DU o ran amrywiaeth ein meysydd, ac o ran nifer ac amrywiaeth y safleoedd sydd dan ein rheolaeth.

Mae Amgueddfa Cymru yn cadw ac yn adolygu ei pholisiâu ar gaffael, gwaredu, gofal a chadwraeth, dogfennu a mynediad i'r safonau rhyngwladol uchaf. Mae manylion llawn y polisiâu hyn ar gael ar gais gan y Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil ym mhrif swyddfa Amgueddfa Cymru: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

(b) Costau Rheoli Casgliadau

	2011/12 £ '000	2010/11 £ '000
Costau rheoli casgliadau		
Cadwraeth	338	367
Dogfennaeth	141	200
Gwasanaeth Casgliadau	139	133
Canolfan Gasgliadau	202	219
	820	919

Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiadau o Weithgareddau Ariannol.

(c) Crynodeb o'r asedau treftadaeth wedi'u cyfalafu yn y Fantolen

	Celf £'000	Adeiladau Hanesyddol £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000
Asedau a Gyfrannwyd	3,702	120	84	3,906
Asedau a Brynwyd	6,574	5,619	942	13,135
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2012	10,276	5,739	1,026	17,041

(i) Asedau Treftadaeth a gyfrannwyd yn ystod y flwyddyn

	Celf £'000	Adeiladau Hanesyddol £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000
<i>Glory Glory (Het a Chyrrn)</i> – Laura Ford (rhan-gyfraniad)	3	-	-	3
<i>Puccini</i> – Betty Woodman (rhan-gyfraniad)	3	-	-	3
<i>Pot Coffi lla'n Hongian</i> – Rajesh Gogna (rhan-gyfraniad)	1	-	-	1
<i>Yr Het Goch</i> – Bill Woodrow (rhan-gyfraniad)	5	-	-	5
<i>Llifogydd Tynewydd 1877</i> – Medalau Albert	-	-	20	20
<i>Musidora</i> – Robert William Sievier	80	-	-	80
<i>Dros Frenin a Gwlad</i> – Laura Ford	8	-	-	8
<i>Coch, Glas, Fioled a Llwyd</i> – Michael Kidner	8	-	-	8
<i>Niwl yr Haf</i> – Roger Cecil	6	-	-	6
<i>Les Oliviers du Cabanon, Toulon</i> – Lucien Pissarro	80	-	-	80
<i>Bywyd Llonydd gyda Decanter</i> – Vanessa Bell	20	-	-	20
<i>Golygfa o Balas y Doge, Fenis</i> – Duncan Grant	18	-	-	18
<i>Casglu Blodau yng Ngardd yr Artist</i> – Thomas James Lloyd	12	-	-	12
<i>Dau Ffigwr</i> – Keith Vaughan	80	-	-	80
Cyfanswm Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	324	0	20	344
Cyfanswm ar 1 Ebrill 2011	3,378	120	64	3,562
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2012	3,702	120	84	3,906

Cafodd yr holl asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) eu prisio gan staff curadurol yr Amgueddfa neu trwy gyfeirio at anfonebau/gohebiaeth derbyn 'in lieu'.

(ii) Asedau Treftadaeth a brynwyd yn ystod y flwyddyn:

	Celf £'000	Adeiladau Hanesyddol £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000
<i>Cylch Blaenau Ffestiniog</i> – Richard Long	81	-	-	81
<i>Glory Glory, (Het a Chyrrn)</i> – Laura Ford	13	-	-	13
<i>Hwfa Môn, Archdderwydd Cymru</i> – Syr Hubert Von Herkomer	9	-	-	9
Set Llundain 2012 mewn blwch	7	-	-	7
<i>Puccini</i> – Betty Woodman	11	-	-	11
<i>Pot Coffi lla'n Hongian</i> – Rajesh Gogna	7	-	-	7
<i>Fâs Gwrthbwynt mewn Deuddeg Tŷn</i> – Elizabeth Fritsch	12	-	-	12
<i>Powlen Optegol gyda Rhimyn wedi torri</i> – Elizabeth Fritsch	9	-	-	9
<i>Pont Rialto a'r Palazzo dei Camerlenghi, Fenis</i> – Walter Sickert	70	-	-	70
Bual Mowntiedig	-	-	8	8
<i>Yr Het Goch</i> – Bill Woodrow	37	-	-	37
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	256	0	8	264
Cyfanswm ar 1 Ebrill 2011	6,318	5,619	934	12,871
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2012	6,574	5,619	942	13,135

Ni waredwyd unrhyw asedau sydd wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn y pum mlynedd diwethaf.

(d) Crynodeb o wariant caffael sbesimenau yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

Gwariant caffael ar sbesimenau di-gyfalaf dros y pum mlynedd diwethaf:

	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2009/10 £'000	2008/09 £'000	2007/08 £'000
Archaeoleg a Niwmismateg	28	28	29	28	42
Celf	47	105	121	63	21
Bioamrywiaeth	66	53	68	92	48
Diwydiant	8	5	8	15	1
Cadwraeth	9	10	7	2	6
Daeareg	13	15	22	17	16
Llyfrgell	131	142	145	131	120
Bywyd Gwerin	116	127	105	148	156
Project Gofal a Mynediad i Gasgliadau	0	0	0	0	0
	418	485	505	496	410

Mae'r gwariant yn cynnwys caffaeliadau sy'n werth llai na £5,000, gwaith maes, adnewyddu ac adfer casgliadau.

(e) Rhagor o wybodaeth am asedau treftadaeth yng nghasgliad yr Amgueddfa.

Nifer yr eitemau sydd gennym:

Mae tua 5.1 miliwn o eitemau yng nghasgliadau Amgueddfa Cymru

Archaeoleg a Niwmismateg	1,240,040
Celf	44,000
Bioamrywiaeth	2,396,890
Daeareg	459,920
Diwydiant	275,510
Amgueddfa Wlân Cymru	12,000
Llyfrgell	257,310
Bywyd Gwerin	394,550
Cyfanswm	5,080,220

(i) Archaeoleg a Niwmismateg: mae gan yr Adran gasgliad o 755,490 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn ogystal â 484,550 yn Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru yng Nghaerllion. Mae archaeoleg a niwmismateg (astudiaeth o geiniogau a medalau), yn adrodd hanes ac archaeoleg Cymru ers y defnydd cyntaf o ogofâu 250,000 o flynyddoedd yn ôl tan ddechrau'r chwyldro diwydiannol.

(ii) Celf: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yw cartref ein casgliad cenedlaethol o gelfyddyd gain a chymhwysol. Mae'r adnodd unigryw hwn yn cofnodi hanes celf yng Nghymru ers yr unfed ganrif ar bymtheg, ac mae'n gasgliad rhyngwladol o bwys o gelfyddyd Brydeinig ac Ewropeaidd, yn ogystal â gwaith o ddiwylliannau eraill.

(iii) Bioamrywiaeth a Bywydeg Gyfundrefnol: dyma gyfuniad o'r adrannau Botaneg a Sŵoleg gynt. Mae ganddi gasgliad o 2,396,890 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Rydym yn arddangos sbesimenau yn yr orielau hanes natur, neu gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r astudiaeth o fioamrywiaeth y ddaear a sut mae organebau'n rhyngweithio, yn hollbwysig i'n lles yn y dyfodol.

(iv) Daeareg: mae gan yr Adran Daeareg yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd gasgliad o 459,920 o eitemau. Mae'r rhain yn cynnwys creigiau, mwynau a ffosiliau sy'n ein helpu i ddeall hanes daearegol y Ddaear o'r cychwyn tua 4,600 miliwn o flynyddoedd yn ôl, a'r prosesau sy'n rhan o'r broses o ffurfio a siapiau cramen y ddaear. Maent yn cynnwys tystiolaeth i ddangos sut yr esblygodd Cymru fel y mae heddiw dros 700 miliwn o flynyddoedd.

(v) Diwydiant: mae gan yr Adran Ddiwydiant 275,520 o wrthrychau yn ei chasgliadau. Maent yng ngofal Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis; Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon; Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe; a rhai yn ein Canolfan Gasgliadau yn Nantgarw, lle gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r casgliad yn cynnwys eitemau o'r diwydiannau glo, gweithgynhyrchu, morwrol a thrafnidiaeth. Mae cyfrifiad

1841 yn dangos mai Cymru oedd y wlad gyntaf yn y byd â chyfran uwch o'r gweithlu yn gweithio ym myd diwydiant nag amaethyddiaeth – ac mai Cymru oedd 'gwlad ddiwydiannol gynta'r byd' felly.

(vi) Amgueddfa Wlân Cymru: mae gan yr amgueddfa 12,000 o eitemau yn ei chasgliad.

(vi) Llyfrgell: mae'r brif Lyfrgell, sydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn cynnwys 257,310 o lyfrau a chyfnodolion, ac ychwanegir oddeutu 3,000 o gyfrolau bob blwyddyn. Mae'n cynnwys casgliad o lyfrau prin a rhifynnau arbennig, yn enwedig ym maes hanes natur. Mae hefyd yn ffynhonnell wybodaeth i staff yr Amgueddfa, a gall y cyhoedd weld eitemau yn y Llyfrgell trwy drefniant.

(vii) Bywyd Gwerin: mae 394,550 o eitemau yn y casgliad hwn sydd yn Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru. Mae'n cwmpasu bywyd y cartref, diwylliant, amaeth a masnach yng Nghymru o'r Oesoedd Canol hyd heddiw. Mae'r Amgueddfa yn dangos a dehongli'r meysydd hyn trwy gyfrwng deugain a mwy o adeiladau sydd wedi'u hailgodi ar hyd a lled y safle can erw. Mae archifau ffotograffig, ffilm a sain helaeth yma hefyd.

11. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Ar 1 Ebrill 2011	2,158	1,973	2,158	1,973
Ychwanegiadau i fuddsoddiadau ar sail cost	415	475	415	475
Gwarediadau yn ôl gwerth y farchnad	(415)	(475)	(415)	(475)
Elw/(Colled) Net ar Ailbrisio	(12)	185	(12)	185
Gwerth y Farchnad ar 31 Mawrth 2012	<u>2,146</u>	<u>2,158</u>	<u>2,146</u>	<u>2,158</u>

O'r cyfanswm buddsoddiadau o £2,146,000, roedd £1,839,000 (£1,848,000 ar 31 Mawrth 2011) mewn Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a £307,000 (£310,000 ar 31 Mawrth 2011) mewn Cronfeydd Preifat Digyfyngiad.

Cost hanesyddol buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2012 oedd £1,848,000 (£1,849,000 ar 31 Mawrth 2011). Mae'r portffolio'n cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Ymddiriedolaethau Unedol) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu prisio'n broffesiynol gan Barclays Wealth, rheolwyr buddsoddiadau Amgueddfa Cymru) ac mae'r cyfranddaliadau (cymynrodd i Amgueddfa Cymru) wedi'u rhestru ar Gyfnewidfa Stoc Llundain.

Cadwyd buddsoddiadau yn y dosbarthiadau asedau canlynol:

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Buddsoddiadau Rhestredig y DU	1,385	1,435	1,385	1,435
Buddsoddiadau Rhestredig y tu allan i'r DU	688	681	688	681
Arian Parod ac Adneuron	73	42	73	42
	<u>2,146</u>	<u>2,158</u>	<u>2,146</u>	<u>2,158</u>

12. Stoc

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Nwyddau Siop ar werth	0	0	338	308
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	72	67	72	67
Llai darpariaeth ar gyfer diddymu stoc	(12)	(12)	(12)	(12)
	<u>60</u>	<u>55</u>	<u>398</u>	<u>363</u>

13. Dyledwyr

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Dyledwyr Masnach	170	96	219	193
Swm sy'n ddyledus gan yr is-gwmni masnachol	487	602	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus gan is-gwmni masnachol	301	301	0	0
Dyledwyr eraill	1,006	621	936	544
Rhagdaliadau	2,266	1,615	2,280	1,630
	<u>4,230</u>	<u>3,235</u>	<u>3,435</u>	<u>2,367</u>
Balansau gyda:				
Cyrff llywodraeth ganolog	1,022	548	952	471
Awdurdodau lleol	26	35	32	35
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraeth	1,048	583	984	506
Cyrff tu allan i'r llywodraeth	3,182	2,652	2,451	1,861
Cyfanswm	<u>4,230</u>	<u>3,235</u>	<u>3,435</u>	<u>2,367</u>

Mae Rhagdaliadau yn cynnwys cyfraniadau ymlaen llaw o £2,082,000 i'r Gronfa Bensiwn ar 31 Mawrth 2012 (£1,382,000 ar 31 Mawrth 2011).

14. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2012 £'000	2011 £'000	2012 £'000	2011 £'000
Benthyciadau	43	0	43	0
Credydwyr Masnach	242	312	270	328
Croniadau	975	836	1,029	923
	<u>1,260</u>	<u>1,148</u>	<u>1,342</u>	<u>1,251</u>
Balansau gyda:				
Cyrff llywodraeth ganolog	42	13	42	13
Awdurdodau lleol	4	6	4	6
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraeth	46	19	46	19
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	1,214	1,129	1,296	1,232
Cyfanswm	<u>1,260</u>	<u>1,148</u>	<u>1,342</u>	<u>1,251</u>

15. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2012	2011	2012	2011
Benthyciadau	<u>195</u>	<u>0</u>	<u>195</u>	<u>0</u>

Mae cyfanswm benthyciad o £238,000 yn ddyledus gan yr Ymddiriedolaeth Garbon, i'w ad-dalu ar gyfradd o £43,000 y flwyddyn. Mae £43,000 yn ddyledus cyn pen blwyddyn, a'r £195,000 sy'n weddill yn ddyledus cyn pen 6 blynedd.

16. Ymrwymadau Prydles Weithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Dod i ben:				
Rhwng blwyddyn a phum mlynedd	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>7</u>	<u>7</u>

17. Pensiynau

Mae gan Amgueddfa Cymru gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yn y DU, sydd wedi'i warantu gan Warrant y Goron a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Cyflawnwyd prisiad actwariaidd llawn ar 31 Mawrth 2009. Cafodd ei ddiweddarau ar 31 Mawrth 2012 gan actwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi.

Roedd y prisiad actiwaraidd ar 31 Mawrth 2012 yn dangos cynnydd yn y diffyg o £13,326,000 i £14,931,000. Cyfrannodd yr Amgueddfa £2,954,000 (£3,051,000 hyd 31 Mawrth 2011) at y Cynllun yn ystod y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2012, ar gyfradd o 21.3% o'r Tâl Pensiynadwy.

Disgwylir i'r Amgueddfa gyfrannu £2,982,000 at y Cynllun yn 2012/13.

(a) Symiau yn y fantolen:

	2012 £'000	2011 £'000
Gwerth teg asedau	77,660	74,549
Rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio	(92,591)	(87,875)
Gwarged/(Diffyg)	(14,931)	(13,326)

(b) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth teg asedau:

	2012 £'000	2011 £'000
Gwerth teg asedau agoriadol	74,549	68,578
Adenillion disgwylledig	4,643	4,329
Cyfraniadau cyflogwr	2,954	3,051
Cyfraniadau aelodau	984	831
Elw/(colled) profiad actiwaraidd	(2,208)	1,224
Buddion a dalwyd	(3,262)	(3,464)
Gwerth teg asedau i gloi	77,660	74,549

(c) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth cyfredol rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio:

	2012 £'000	2011 £'000
Rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio agoriadol	87,875	95,760
Cost cyfredol y gwasanaeth	2,136	3,228
Cwtogiad	43	124
Cyfraniadau aelodau	984	831
Cost/(credyd) gwasanaeth yn y gorffennol	0	(2,274)
Cost llog	4,918	4,421
Elw/(colled) actiwaraidd	(103)	(10,751)
Buddion a dalwyd	(3,262)	(3,464)
Rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio i gloi	92,591	87,875

(d) Symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd:

	2012 £'000 £'000		2011 £'000 £'000	
Cost gyfredol y gwasanaeth	2,136		3,228	
Cost/(credyd) gwasanaeth yn y gorffennol	0		(2,274)	
Cwtogiad	43		124	
		2,179		1,078
Adenillion disgwylledig ar asedau	(4,643)		(4,329)	
Costau llog	4,918		4,421	
		275		92
Cyfanswm symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd		2,454		1,170

(e) Prif gategorïau asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm asedau'r cynllun:

	2012	2011
Ecwiti	57.60%	75.90%
Giltiau Mynegai Cysylltiol	15.40%	13.90%
Bondiau corfforaethol	12.10%	10.10%
Eraill	14.90%	0.10%

(f) Prif ragdybiaethau actiwaraid:

	2012	2011
Cyfradd gostyngiad	4.85%	5.60%
Chwyddiant – RPI	3.00%	3.40%
Chwyddiant – CPI	2.00%	2.65%
Twf cyflogau	4.50%	4.90%
Cynnydd taliadau pensiwn – cyn 2000	3.00%	3.40%
Cynnydd taliadau pensiwn – ar ôl 2000	2.00%	2.65%
Cynnydd pensiwn gohiriedig	2.00%	2.65%
Adenillion disgwylidig ar asedau	5.00%	6.20%
Rhagdybiaeth disgwylidig oes – 65 oed		
Dynion	86.4	86.9
Merched	88.1	89.1
Rhagdybiaeth disgwylidig oes – 45 oed		
Dynion	87.8	87.9
Merched	89.6	90.0

Mae'r gyfradd adenillion disgwylidig a ddefnyddir ar asedau o 5% yn dod o adenillion disgwylidig wedi'i bwysoli ar bob un o brif categorïau'r ased. Yn benodol:

- Cymerwyd mai 3.1% yw'r adenillion blynyddol disgwylidig ar giltiau llog sefydlog ac indecs gyswllt, sy'n cyfateb i gynnyrch blynyddol ar fynegai gilt 20 mlynedd FTSE ar 31 Mawrth 2012;
- Cymerwyd mai 4.85% yw enillion blynyddol disgwylidig bondiau corfforaethol, sy'n cyfateb i'r gyfradd ddisgownt;
- Cymerwyd mai 5.35% y flwyddyn yw'r adenillion blynyddol disgwylidig ar ecwiti. Cymerwyd bod hyn 2.25% uwchben adenillion disgwylidig ar giltiau, fel yn y blynyddoedd blaenorol.
- Cymerwyd mai 5.35% yw'r enillion disgwylidig ar eiddo, sef yr un faint â'r enillion disgwylidig ar ecwiti.

(g) Symiau ar gyfer y flwyddyn gyfredol a'r pedair blynedd blaenorol:

	2012	2011	2010	2009	2008
Gwerth teg asedau	77,660	74,549	68,578	48,718	65,195
Rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio	(92,591)	(87,875)	(95,760)	(72,192)	(76,949)
Diffyg	(14,931)	(13,326)	(27,182)	(23,474)	(11,754)
Addasiadau profiad ar asedau	(2,208)	1,224	16,386	(21,258)	(6,524)
Addasiadau profiad ar rwymedigaethau	0	0	3,071	(121)	(191)

18. Datganiad Cronfeydd

(a) Symudiadau mewn Cronfeydd

	1 Ebrill 2011	Adnoddau i mewn	Adnoddau a wariwyd	Trosglwyddo	Symudiadau eraill yn y flwyddyn	31 Mawrth 2012
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cronfeydd Cyhoeddus						
Cyfyngedig – Cyfalaf	88,567	600	(1,608)	1,746	580	89,885
Digifyngiad – Sbesimenau	11,518	899	(528)	0	0	11,889
Cyfanswm Cyfyngedig	100,085	1,499	(2,136)	1,746	580	101,774
Digifyngiad	3,987	27,572	(26,796)	0	1	4,764
Cronfa benswn wrth gefn	(13,326)	0	500	0	(2,105)	(14,931)
Cyfanswm Digifyngiad	(9,339)	27,572	(26,296)	0	(2,104)	(10,167)
Cyfanswm Cronfeydd Cyhoeddus	90,746	29,071	(28,432)	1,746	(1,524)	91,607
Cronfeydd Preifat						
Cyfyngedig	5,394	1,203	(40)	(1,746)	0	4,811
Digifyngiad	856	152	(38)	0	0	970
Cyfanswm Cronfeydd Preifat	6,250	1,355	(78)	(1,746)	0	5,781
Cyfanswm	96,996	30,426	(28,510)	0	(1,524)	97,388

Cofnodwyd £4,710,000 o Gronfeydd Cyhoeddus Digifyngiad yng nghofnodion anghyfunol Amgueddfa Cymru ar 31 Mawrth 2012, gyda £54,000 wedi'i briodoli i Fentrau AOCC Cyf.

Mae'r Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yn cynnwys dau falans cronfa fawr sef: Cronfa Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru a Chronfa'r Adran Gelf.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd £1,746,000 ei drosglwyddo o'r Cronfeydd Preifat Cyfyngedig i'r Cronfeydd Cyfalaf Cyhoeddus Cyfyngedig er mwyn cwblhau gwaith adnewyddu Adain Orllewinol Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

(b) Dadansoddiad o'r Asedau Net rhwng Cronfeydd

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2012
	Cyfyngedig £'000	Digifyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digifyngiad £'000	£'000
Asedau Sefydlog	101,002	493	4,385	594	106,474
Asedau Cyfredol	922	5,654	429	377	7,382
Rhwymedigaethau Cyfredol	(150)	(1,188)	(3)	(1)	(1,342)
Rhwymedigaethau Hirdymor	0	(195)	0	0	(195)
Asedau Net (cyn rhwymedigaethau pensiwn)	101,774	4,764	4,811	970	112,319
Rhwymedigaethau Pensiwn	0	(14,931)	0	0	(14,931)
Asedau Net (ar ôl rhwymedigaethau pensiwn)	101,774	(10,167)	4,811	970	97,388

19. Cysoni'r Newidiadau mewn Adnoddau i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Adnoddau i mewn net ar gyfer y flwyddyn ariannol	1,832	3,628	1,836	3,626
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd	80	3,218	80	3,218
Asedau a Gyfrannwyd	(344)	(343)	(344)	(343)
Dibrisiant	1,074	998	1,077	1,002
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Stociau	(5)	9	(35)	65
(Cynnydd) mewn Dyledwyr	(995)	(1,207)	(1,068)	(1,323)
Cynnydd mewn Credydwy	195	54	174	63
Gwaredu Asedau Sefydlog	4	1	4	1
Costau pensiwn blynyddol cyfredol FRS17	(500)	(1,881)	(500)	(1,881)
Arian Net i mewn o Weithgareddau Gweithredu	1,341	4,477	1,224	4,428

20. Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiad Ariannol

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Taliadau i gaffael Asedau Sefydlog Diriaethol	(2,313)	(3,868)	(2,319)	(3,868)
Enillion o werthu Asedau Sefydlog Diriaethol	0	4	0	4
	(2,313)	(3,864)	(2,319)	(3,864)

21. Rheoli Adnoddau Hylif

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Buddsoddiadau ar 1 Ebrill 2011	10	800	10	1,100
(Gostyngiad) mewn buddsoddiadau tymor byr	(10)	(790)	(10)	(1,090)
Buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2012	0	10	0	10

22. Ariannu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/11 £'000
Benthyciad newydd	260	0	260	0
Ad-daliadau benthyciad	(22)	0	(22)	0
Benthyciadau sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2012	238	0	238	0

23. Symudiadau Arian Parod

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2011/12 £'000	2010/11 £'000	2011/12 £'000	2010/12 £'000
Arian Parod Net ar 1 Ebrill 2011	3,685	2,282	4,396	2,742
Arian parod (allan)/i mewn net	(724)	1,403	(847)	1,654
Arian Parod Net ar 31 Mawrth 2012	2,961	3,685	3,549	4,396

24. Ymrwymïadau Cyfalaf

	2012 £'000	2011 £'000
Ar ddyddiad llunio'r fantolen roedd ymrwymïad cyfalaf o	99	731

Roedd y prif rwymedigaethau ar 31 Mawrth 2012 yn ymwneud â phroject ailddatblygu Sain Ffagan (roedd y prif rwymedigaethau ar 31 Mawrth 2011 yn ymwneud â gwaith adnewyddu'r Adain Orllewinol Uchaf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd a phroject ailddatblygu Sain Ffagan).

25. Gwarantau a Rhwymedigaethau Amodol

Ar 31 Mawrth 2012, roedd dau hawliad yn erbyn Amgueddfa Cymru nad oes yswiriant ar eu cyfer. Mae'r hawliadau yn ymwneud ag anafiadau personol a ddigwyddodd yn yr amgueddfeydd. Amcangyfrifir mai £38,000 yw uchafswm y rhwymedigaeth ar gyfer y ddau hawliad. Mae Amgueddfa Cymru yn gwrthwynebu unrhyw atebolrwydd yn y ddau achos.

Pe bai Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru yn cau, mae gwarant i ddiogelu siafft y pwll a'r ardaloedd cyfagos. Mae dadgomisiynu yn debygol o gostio tua £1 miliwn ac mae'r swm wedi ei warantu gan Lywodraeth Cymru.

26. Trafodion Cyrff Cysylltiedig

Mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn Gorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Felly, ystyrir bod Llywodraeth Cymru yn gorff cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, cafodd Amgueddfa Cymru gyllid gan Lywodraeth Cymru ar ffurf Cymorth Grant Refeniw, Cyfalaf a Phrynu Sbesimenau, a grant arall y cyfeirir ato yn Nodyn 3. Bu'n gyfrifol am wariant o £31,000 hefyd.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd yr Amgueddfa drafodion materol mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gyda chyrrff eraill sy'n cael eu noddi gan Lywodraeth Cymru, sef Cyngor Cefn Gwlad Cymru (incwm o £1,400).

Paul E. Loveluck (tan 9 Mehefin 2011), Elisabeth Elias (o 9 Mehefin 2011 ymlaen), Llywyddion, J. Peter W. Morgan, Trysorydd a Gareth Williams, Ymddiriedolwr, yw tri o saith cyfarwyddwr Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe y cyfeirir atynt yn Nodyn 8 y Cyfrifon. Nid yw'r un ohonynt yn cael cydnabyddiaeth gan y cwmni hwn.

Talodd Amgueddfa Cymru £4,165 i'r Museums Association yn 2011/12. Mae David Anderson, Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn aelod o'r gymdeithas honno. Mae David Anderson yn Gyfarwyddwr Cardiff & Co a gafodd £3,705 gan Amgueddfa Cymru yn 2011/12.

Talodd Amgueddfa Cymru £23,646 i Brifysgol Caerdydd yn 2011/12 a derbyniodd £42,689 gan Brifysgol Caerdydd. Erbyn diwedd y flwyddyn, roedd dyledwyr Amgueddfa Cymru yn cynnwys £9,798 yn ymwneud â Phrifysgol Caerdydd ac roedd cronïadau Amgueddfa Cymru yn cynnwys £6,123 yn ymwneud â Phrifysgol Caerdydd. Roedd Jonathan Osmond, Ymddiriedolwr, yn Ddirprwy Is-ganghellor Prifysgol Caerdydd.

Talodd Amgueddfa Cymru £289 i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn 2011/12. Roedd lolo ap Gwyn, Ymddiriedolwr, yn aelod o Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.

Nid oedd unrhyw falansau dros ben ar ddiwedd y flwyddyn, ac roedd pob archeb a wnaed yn unol â gweithdrefnau caffael Amgueddfa Cymru.

27. Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol

Yn flaenorol, roedd Amgueddfa Cymru wedi cynnwys rhywfaint o'r incwm rhoddion dan bennawd Incwm Codi Arian yn y SOFA. Cafodd hyn ei adolygu yn 2011/12, ac mae'r cyfraniadau hyn bellach wedi'u cynnwys dan Rhoddion a Chymynroddion, yn unol â'r Datganiad o Arferion Argymelledig Elusennau. Mae cymharydd y flwyddyn flaenorol ar gyfer 2010/11 wedi'i ailddatgan o'r herwydd. Mae hyn wedi cynyddu'r incwm Rhoddion a Chymynroddion £420,000 a gostwng yr incwm Codi Arian yr un faint, sy'n golygu bod Cyfanswm yr Adnoddau i Mewn ar gyfer 2010/11 yn ddigyfnewid.

28. Digwyddiadau ar ôl y Fantolen

Cafodd y datganiadau ariannol hyn eu hawdurdodi gan y Swyddog Cyfrifyddu i'w cyhoeddi ar 12 Gorffennaf 2012. Ni fu unrhyw ddigwyddiadau eraill ar ôl y fantolen.